

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
 VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
 HIRDETÉSEK:
 Első sorban heti sor egy sor 20 fill.
 Minden következő nap 16 fill.
 Egykötés heti sor 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.
 KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Péntek, október 13.

Ma számunk főbb közleményei:

- Ezernyolcszázötvenkét millió korona.
- Féltékenykedő ellenzéki pártok.
- A lakók védelme.
- Az urfőúrny bűne.
- Az 1912. évi költségvetés.
- Tisza István gróf beszámolója.
- Tarkaságok.

A beszámoló és a szociálisták.

Arad, október 12.

Egy hete múlt mindössze a reichsrathi epizódnak, amely Adler dr. szociáldemokrata párti képviselő beszéde alatt történt. A beszéd maga nem volt rendkívüli. Ocsó hatásra számító, dagályos beszéd, amelynek szónoki figurái nem a parlamentnek, hanem a karzatnak és az Arbeiter Zeitung olvasóinak voltak szánva. A képviselők álmosan hallgatták azt, amit mi is gyakran hallhatunk a népgyűléseken: „Nem csodálkoznánk azon, ha az éhező nép kétségbeesésében nyíltan föllázadna...” Majd tovább, a csodálkozásnak szintén nem új gesztusával: „Bámulatos, hogy mily ostoba békével tűri a nép ezt a nyomorúságot!...”

Ami ezután következett, az ismeretes. Egy sebenicói asztaloslegény nem akarta tovább „ostoba békével tűrni a nép nyomorát,” és szót fogadott a szónoknak: nyíltan föllázadt. Tette ezt a legradikálisabb formában: néhány revolverlövést intézett a tanácskozó parlament közé.

Azt is olvastuk, hogy a szociáldemokrata párt tiltakozott az ellen, mintha az exaltált asztaloslegény tetteiben felelős lenne. Ki nem mondták, de a védekezésikből szinte kiolvasható volt: „Hát tehet arról a szociáldemokrata párt, hogy egy két szónoki kelleket egy bolond tulságosan komolyan vesz? Hiszen minden vasárnap sokkal erősebbeket mondunk a népgyűléseken, a nélkül, hogy bármiféle baj lenne belőle. Az emberek meghallgatják, s mennek nyugodtan sörözni.”

Az aradi szociáldemokrata párt kiáltványt adott ki. A benne foglaltak körülbelül ép olyan megszokott és megkopott szóvirágai az agitációnak, mint aminők Adler dr. beszédeiben voltak. E téren igazán nehéz újat alkotni s a párt írója bizonyára nem is válogat, fontolgat, amikor egy ugynevezett Kraft-Ausdruckot le kell írni. A fő, hogy szép legyen és kiáltson.

Most pedig eszünkbe jut a sebenicói asztalos és azt kérdezzük az aradi szociáldemokrata párt vezetőségétől: mit csinál, ha a proklamációjának szavait komolyan veszik. Ez a kiáltvány azt mondja:

„Az aradi szociáldemokrata párt felhívja Aradváros összes polgárait és munkásságát, hogy Aradváros képviselőjének, Tisza István grófnak aradi szereplésénél mindenhol legyen jelen és ragadjon meg minden lehetséges eszközt tiltakozásának kifejezésére...”

Ez, legalább ahogyan egyszerű észszel lehet érteni, zavargásra, rendbontásra, izgágáskodásra hívja föl a polgárokat és a munkásokat. Igaz: ami munkásaink komolyabb, értelmesebb emberek, mint aminők a dalmát asztalos. De ha megessék, hogy Tisza István gróf aradi beszámolójánál egyesek, vagy többen olyan módon ragadnának meg „minden lehetséges eszközt”, hogy az a rendet, a polgárok biztonságát veszélyeztetné s ha ebből bajok származnának, komoly bajok azokra, akik a tüntetésre készülnek s azokra, akik a tüntetés ellen védekezni fognak, — vajjon akkor is azzal fog mentegődni a szociáldemokrata párt, ő nem gondolt arra, hogy akadnak, akik a felhívását tulságosan, sőt egyáltalán komolyan veszik?

Mi bizunk benne, hogy nem lesz zavar. De az üres szövegeket komolyan veheti a foglalkozástalan utcánép és az éretlen fiatalság. Vajjon akkor menteni fogja-e a szociáldemokrata pártot, hogy a felhívás nem azoknak szólott s akiknek szót, azok tudták, hogy nem kell szószerint érteni?

Akik gondolkodni tudnak, gondoljanak arra, hogy miről van szó: Egy képviselő beszámolót tart a választói előtt. Alkotmányos, komoly aktus ez, amelyet nem zavarhat meg az, aki az alkotmányt komolyan veszi és tiszteletben tartja. És a szociáldemokraták, akik a munkásság számára helyet kérnek az alkotmányban, akik a politikai jogokra való érettségükről tanubizonyosságot akar-

Kedves vevők.*

— Képek a boltokból. —

*

Kereskedő-ember, akinek forgalmas üzlete van, az üzlet lelke s mindenütt ott van, ha ségégei kiszolgálják, hogy egy-két barátságos szóval üdvözlje vevőjét, izlését kikérelje és segítségére legyen a vásárlandó áru kiválasztásában. Kinek volna tehát inkább módjában a vásárlók természetrajzát gombostűre szedni, mint a kereskedőnek, akinek üzletében naponkint száz és százféle vevő fordul meg száz és százféle izléssel. Megkíséreljük tehát lefényképezni őket, nem ugyan kodakkal, de tapasztalásból és olyan sorrendben, amint jelentkeznek.

A legkorábban, reggel 8 órakor megjelenő vevő a vidéki mama a menyasszonyleányával. Harmadrangu szállókban laknak, ahol az ágyban leledző „idegenek” től nem tudnak aludni s akinek ezt legelőször elmesélik, az a kereskedő. Többször megtörténik, hogy az éjjeli utazástól mosdatlanul, kócosan pöndörülnek be az üzletbe.

A mama (a leányával leül): Stájner ur, szeretnék valami szép szövetet venni a leányomnak, ha volna. Pedig nem érdemli meg a fruska (igaz becslés szerint legalább 28 esz-

tendő a fruska!), mert imhol, amikor anyányivá neveltem, ott hagyja az anyját-apját.

— Szolgálatára, nagyságos asszony. (Ezt a titlust a vásárlói kedv ébrentartására muszáj megreszkizni). Kerge ur (ez a legügyesebb segéd), álljon szolgálatára a nagyságos asszonynak s ami jó és szép, mutassa meg. Mutassa meg a tegnap Brüsszelből érkezett bgt-ét is (nagykokás, vidéki asszonyoknak való selejtes „bóvli”-áru).

Tizenegy órakor Kerge egészen halaványan fáradtan a sok beszédől, félreuszott nyakkenődéssel, a pulton emeletnyi magas szövetgarmadák között, még mindig nem tudott semmit eladni a „nagyságos asszonynak.”

Tizenkettő órakor a nagyságos asszony leányával kivonul az üzletből, anélkül, hogy két fillér ára szatyingot is vásárolt volna. „Nem talált kedvére valót...”

Más.

Fáni néni Glogováról.

— Guntag, „Herr Stájna! Két esztendő előtt vettem magánál husz méter ágyhuzatot, géngensz, mesznsz mer ab wida 20 Meter. De ugyanabból legyen, mert az jó volt. Wissens, von den tupleten. De gyorsan, mert i bieib ab von den kávédaráló masina. (Ez a motoros.) So. Was zahl i? Dahams. Átyé!

Ez az üzlet néhány perc alatt bonyolódott le. Pedig Fáni néni is másodmagával jött; de

nem válogattak, hanem gyorsan lemérték az árut s mire udvarolni akart volna nekik Steiner ur, már nem voltak a boltban. Ilyen vevő kellene sok!

*

A gáncoskodó. Ez a típus sem ritka és sok tekintetben rokon a nem vásárlóval. Mindenben hibát talál, mindent jobban akar tudni. Az alig pár hetes divatujdonságokat „már tavaly” látta egy barátjánál, vagy éppen a nagymamájánál. A minőség vagy rossz neki, vagy tulságos finom, máskor a választék nem elég nagy, az áru vagy riktó, vagy közönséges. A különbség a két típus közt az, hogy a gáncoskodó végtére mégis vásárol, sőt sokszor rendes vásárló is. „Az igaz, hogy ez a szín nem igen való nekem, no de...” „Az igaz, hogy ez a holmi nekem kissé drága, no de...” A sok „az igaz” és „no de” csúnya a vásárlás és ha a kereskedő ismeri ezt a típust, banni is tud vele.

*

A bakfis, mint vásárló. Ha a bakfis, mint örálló vásárló jelenik meg, ritkán van egyedül. Többször egy sereg barátja kíséri. Ha künn még nevetgéltek, hancuroztak, mihelyt a boltba lépnek, igyekeznek vagy a nagy hölgyet vagy a gondos, takarékos háziasszonyt játszani. Ezt a magukra öltött méltóságot, figyelt szakszerűséget a kereskedő is tiszteli, de egy ártatlan megjegyzés, egy tréfa, egy vidám

* Az eladás művészete című most megjelent kötetből.

nak tenni, meg akarnák akadályozni, meg akarnák zavarni egy alkotmányos, szent jog gyakorlását?

Ismételjük: mi szívesen vesszük egyszerű hangulatnak, a nép számára szant nyomtatványok szükséges szurrogátumának azt, amit e felhívás tartalmaz. De — gondoskodjanak arról, hogy mindazok, akik olvassák, eképen tekintsék, s ne ugorjanak be a komolyan nem vett ugratásba. Mert azok, akik Tisza István gróf beszámolójára készülnek, mindenesetre meg fogják óvni a beszámolót a turbulens elemektől és erre „megragadnak minden rendelkezésre álló eszközt.”

Ezernyolcszázötvenkét millió korona.

— Lukács László expozéja. — A képviselőház ülése. —

Tavirati módosítás.

Budapest, október 12.

A mai nap nagy eseménye az 1912. évi költségvetés előterjesztése. Lukács László pénzügyminiszter a Ház mai ülésén közel kétórás beszéd kíséretében nyújtotta be a költségelirányzatot, amelynek számadatai közel járnak a két milliárdhoz. A miniszter ónérzettel mutatott rá a bevételek nagyarányu emelkedésére s hangoztatta, hogy a védőerőreform költségei a büdzset realitását nem érintik, de figyelmeztetett rá, hogy a jövő esztendőszéki a bevételek állandó szaporítását sürgetik. A minisztert pártja zajosan megtapsolta. Az utána felszólt ellenzéki vezérszónokok kijelentették, hogy a költségvetés mielőbbi tárgyalását kívánják s elfogadása elé mesterséges akadályokat nem gördítenek.

Az ülésen Berzeviczy Albert, később Návay Lajos elnökölt. Az elnöki előterjesztések során bemutatott kérvények közül ötre az ellenzék névszerinti szavazást kért.

Hérváry Károly gróf miniszterelnök bemutatja az 1911. év második negyedében előfordult tulkiadások jegyzékét s beterjeszti az 1910. évi zárószámadásokat. A Ház mind a kettőt a zárószámadási bizottsághoz utalta.

Ezután a pénzügyminiszter mondotta el expozéját.

A pénzügyminiszter beszéde.

Lukács László pénzügyminiszter hangoztatja a költségvetés mindenkori fontosságát, mert az állapítja meg egy évre, sőt sok tekintetben hosszabb időre is az állami orgánumok működésének irányát és terjedelmét s ezzel a legmélyebb, a legerősebb befolyást gyakorolja a társadalmi gazdálkodás irányára és mértékére. A jövő évi költségvetés azonban fokozottan fontos, mivel ebben jelentkeznek először, még pedig teljes mértékben, azok a kiadási többletek, amelyek a védőerőreformmal kapcsolatban vannak s így ez az előirányzat van hivatva választ adni arra a kérdésre, hogy igaz-e azok az állítások, melyekkel a kormány a védőerőtörvényjavaslat tárgyalása közben gyakran találkozott: hogy a reform költségei túllépik az ország teherviselő képességét s az állami működés egyéb irányzataira fordított minden törökvet meddővé tesznek. Erről a kérdéstről már nyilatkozott a pénzügyi bizottságban. Most tartózkodni fog minden arguméntálástól, mert az előterjesztendő számadatokból a Ház minden tagja meggyőződhetik arról, hogy a reform terhei az államháztartás egyensúlyát nem érintik. (Helyeslés a jobboldalon.)

(Jó gazdálkodás.)

Mielőtt a költségvetés részleteinek ismertetésére áttér, visszaillesztést vett az államháztartásnak a múlt esztendőben való alakulására. A múlt évre költségvetési törvény nem volt, csupán felhatalmazási törvény. Ez természetesen csak a megelőző év keretében mozgott. Mivel pedig a kormány előtt nyilvánvaló volt, hogy az állami beruházásoknak egész éven át való szünetelése igen hátrányos volna, külön törvényben kért felhatalmazást a beruházások megtételére. Már most mind e felhatalmazási törvények hatása az volt, hogy 1910-re a kormány fel volt hatalmazva 48 millió koronával több kiadásra, mint amennyi a bevétel lett volna. Ezzel szemben a valóságban igen örvedtesen alakultak a viszonyok, mert a pénztári kezelésben tényleg befolyt összegek 61 millióval haladták meg a kiadásokat. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ez az eredmény a kölcsönök tekintetbevétele nélkül éretett el.

(Tisztviselők helyzetének javítása.)

Áttér a jövő évi költségvetési előirányzatra, amelynek először a vázlatát rajzolja meg. Természetes, hogy mikor az állami élet minden ágában haladás és föllendülés mutatkozik, a kiadások az egész vonalon emelkednek, de emelkednek a bevételek is. A rendes kiadások ez évvel szemben 80 és fél millió, a rendes bevételek 123,1 millió koronával emelkednek. (Eljenzés jobbról.) A bevételi többlet tehát 43 millió. Az átmeneti kiadások 35 és fél millióval, a beruházások 30,1 millióval, az átmeneti bevételek pedig 23 millióval emelkednek. A múlt évvel szemben az egész kiadási többlet 146,1

millió s ugyanennyi a bevételi emelkedés is. A bevételek kedvező alakulása vonja maga után, hogy a beruházásokból kölcsönökre utaladó összeg valamivel kisebb, mint a múlt évben, holott a beruházások az idén tetemes emelkedést mutatnak. — Ezt néhány adattal megvilágítja. A rendes kiadások 80 millió emelkedéséből esik az üzemekre 37 milliónyi emelkedés. Az állami és megyei alkalmazottak és a tanítók anyagi helyzetének javítására 4 milliónyi emelkedés. (Eljenzés.) Horvát Szlavonország belső igazgatási költségeire 1,25 millió. A 4 százalékos koronajáradék adósság 75 millió, a nyugdíjszükséglet 2 millió, az egyes miniszteri tárcák dologi és személyi szükséglete 23,3 millió, a közügyi rendes kiadások 4,85 millió koronával emelkednek. Az átmeneti kiadások 35 millió emelkedésében a 20 millió koronát kitevő pénzverési költség átfutó természetű. A beruházások 30 millió emelkedéséből a pénzügyi tárcára 8,3 millió esik, a kereskedelmi tárcára pedig 17,3 millió. Ezek a főbb adatok. (A miniszter ezután áttért a költségvetés részletére. Az erre vonatkozó költségvetési adatokat külön közleményben adjuk.)

(Beszélő számok.)

Az egész költségelirányzat mérlege tehát 1852.694.998 korona kiadás és 1852.747.661 korona bevétel, az előirányzott fölösleg tehát 52.663 korona. A költségvetés e számadataihoz a miniszter politikai kommentárt nem akar fűzni, mert a számok magukért beszélnek. (Élénk helyeslés jobbról.)

Désy Zoltán: Majd mi mondunk kommentárt.

(Hadsereg fejlesztés adóemelés nélkül.)

Lukács László pénzügyminiszter azt hiszi, hogy a Ház minden tagja maga fogja levonni a következtetést, de annyit a legtárgyilagosabb mérlegeléssel megállapítat, hogy a védőerőreform költségei semmiképpen nem olyan végtettek, mint azt sok helyről hallani. Az erős hadsereg szüksége olyan kényszerűség, mely elől kitérni nem lehet s szükségünk van arra különösen nekünk, akik Európa közepén, a nemzetközi útközponpon élünk. Gazdaságilag és katonailag pedig legmegfelelőbb a közös hadsereg. Ennek mostani fejlesztése, a költségvetés tanúsága szerint, minden adóemelés nélkül, másképp megterheléssel történik. (Eljenzés jobbról.)

Bejelenti, hogy új nyugdíjtörvényjavaslat készítését rendelte el, hogy az állam kideremesült alkalmazottai s az özvegyek és az árvák minél előbb méltányosabb kielégítéshez jussanak. (Helyeslés.)

(Gondoskodás a jövőről.)

Konstatálja mindezek után, hogy az államháztartás egyensúlya az 1912. évre teljes mértékben biztosítva van. De szükségesnek tartja annak hangoztatását, hogy a jövő szempontjára

utcai esemény eég az ünnepélyes komolyság megbontására. A bakfistermészet csak nem tagadja meg magát. Hamarosan lebonyolítják a vásárt, a után kifelé tódul az egész csapat, de már nem komolyan, szertartásosan, hanem összevissza, egymást taszítva s mihegyt künn vannak, maguk sem állják meg nevetés nélkül.

Házasember és vőlegény, mint vásárló. Ha egy ur vásárol más cikket is, mint amelyek férfiaknak valók, akkor a kereskedő egy kis emberismerettel kitalálhatja, hogy férjjel a bevásárlás üzlet, a vőlegénynek érzelmi ügy. Ahol amaz csak egy szükséglet kielégítését látja, emez alkalmat keres arra, hogy valakinek örömet szerezzen. Míg a férj sokszor esőndes bosszúsággal nézi tárcája kiürülését, a vőlegénynél a pénz, ha már van, mellékés. A vőlegény persze válogatózabb is. Hosszasan keresgél, mielőtt vásárolna, jól megnéz minden tárgyat, sokat kérdezősködik, semmi sem elég új, elég finom, elég különleges neki; háztartási cikkeknél pontosan tájékozik az azok szerkezetéről, használati módjáról stb.

Az aggleény, mint vásárló. Ha az aggleény még nem nagyon „agg,” akárhányszor több gondot fordít a külső piperére, mint a vőlegény a nászajándékokra. Amilyen válogatós a vőlegény, ha imádottjának egy ruhászó-

vetet, egy napernyőt, egy selyem kendőt keres, ép oly válogatós a fiatalabb aggleény is, mikor például nyakkendőt, divatmellényt, sétatötot vásárol. Abban, ami nem a külsőre vonatkozik, már kevésbé válogat s beéri olcsóbb holmival is. A házasember meg a vőlegény nem igen titkolják családi helyzetüket: amaz mint gondterhelt családapa, emez mint leendő boldog férj lép föl. Az aggleény azonban sokszor csalódásba ejti a kereskedőt, mert kiadja magát házasembernek is, kivált ha tü, órna- vagy gombkészletét kell kiegészítenie.

A „pumpoló” vásárló. Ez a típus legtöbbször a női nemből kerül ki. Aki hitelre vásárol, lehet sokszor megbízható, fizetésképes agyén, de általában jó vele szemben az óvatosság, mert a vásárlás ez a módja rossz gazdálkodásra, könnyelműségre vall, s növeli is a könnyelműséget. Idővel annyira felgyül a számla, hogy a fizetés mindig nehezebb lesz, a kis törlesztés nem felel meg a növekvő adósságnak s végre a kereskedő kénytelen a hitelt beszüntetni, a vásárló pedig keres magának egy másik kereskedőt, skit „megpumpolhat.” Nem mondjuk, hogy mindig rosszakarat vezet ezeket a hitelle vásárlókat; a kereskedő azonban bizalmatlanul fogadja őket még akkor is, ha csinos, elegáns dámák.

A „privát ismerős” bejelentés, hívás nélkül toppan be hozzánk, egészen váratlanul. Minden embernek vannak barátai, ismerősei, ezek közt akárhányszor olyan, akinek a barátság csak akkor jut eszébe, mikor szüksége van olyas valamire, amivel épen mi keraskedünk, amit épen mi készítünk. Ezek az emberek mindig „olcsó beszerzési forrás” után loholnak s egy méter zsinór miatt is képesek minket felzaklatni, hogy azt néhány fillérrel olcsóbban kaphassák meg.

X-né ónagyságának egy rend ruhára van szüksége. A sógora épen ilyeneket készít: természetesen hozzá megy. Halálos sértésnek tartaná, hogy a pénzét máshová vigye. Meg aztán sehol sem kapná meg olyan olcsón; kivált most, az utóidényben. (Az ő számára mindig „vége” az évadnak.) „Világért sem akarok zavarni kedves sógor; ha nem érsz rá ma, eljövök máskor.” A sógor azonban tudja, hogy abból három hónapi harag lenne; tehát jó képet vág a dologhoz. Odaszól egyik segédének, hogy mutasson miotákat ónagyságának. Ezzel lerázza őt a nyakáról - de csak egy időre. Egy óra múlva látja, hogy ónagysága még ott van.

— No találtál valamit?

— Ah, olyan csekély a választékod. (Csak huszféle ruhát tettek ugyanis elébe.)

— Nekem elég. Vétess mértéket, a szöveget kiválaszthatod teljesen az izlésed szerint.

ből gondoskodni kell az állami bevételek állandó és nagyarányú fejlesztéséről, hogy a mindinkább növekedő igényeket és szükségleteket ki lehessen elégíteni. Különösen számbajön itt az 1913. év, amikor az új adótörvények életbelépnek s amikor az átmenet nehézségei vel, a bevételi eredmények ingadozásával okvetlenül számolni kell. Erre az időre tehát annyi pénztári tartalékot kell teremteni, amennyi az átmeneti esztendő költségvetési egyensúlyát biztosítja. A jövő évi költségvetést ezzel a Ház elé terjeszti s kéri annak a pénzügyi bizottsághoz való utasítását. (Zajos éljenzés és taps a jobboldalon. A minisztert számosan üdvözlölik.)

A pártok állásfoglalása.

Kossuth Ferenc nemcsak a Ház, hanem főként a közvélemény tájékoztatása végett szólal föl. Hangoztatja, hogy az állam érdekében elsőrendű szükség, hogy a jövő évi költségvetés még a jövő év kezdete előtt törvénynyé váljék s a jövő évben a kormány teljes költségvetési felhatalmazással lépjen át. E szempontokat méltányolva, bár pártja nincs bizalommal a kormány iránt s a költségvetést nem fogja megszavazni, mégis kijelenti, hogy a javaslat tárgyalásakor pártja nem szándékozik kivételes tárgyalási eszközököz nyulni. De arra kéri a kormányt, hasson oda, hogy a költségvetés tárgyalása már a legközelebbi időben megkezdődjék s ez év vége előtt befejezhető legyen.

Holló Lajos a Justh-párt nevében hozzá járul a miniszter ama javaslatához, hogy a beterjesztett költségvetés a pénzügyi bizottsághoz utasítsák, s kijelenti, hogy a költségvetés letárgyalását rendkívüli eszközökkel megakadályozni nem fogják.

Rakovszky István a néppárt nevében jelenti ki, hogy bár a költségvetést nem fogadják el, annak normális tárgyalása elé akadályt nem gördítenek.

A Ház ezután elhatározza, hogy a költségvetést a pénzügyi bizottsághoz utasítja.

A napirendre áttérve, egy névszeriatu szavazást intézett el a Ház. Az ülésnek két óra előtt volt vége.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi szabadiskola megalakulása. Az Uttörő-társaság programjához hűen megszervezte a természet és társadalomtudományok szabadiskoláját és azt f. hó 15-én vasárnap d. n. 5 órakor, a városháza dísztermében ünnepélyes megüvítés kíséretében adja át hivatásának. — A megnyitó ünnepély műsora: Üdvözlő dal: énekli az Ebredés-dalkör Megnyitó beszéd, tartja: Szabó Frigyes dr. A tudományos dogmatizmus. a tudomány értékelése, előadja: Bánvai Elemér dr. (Zuboly) Belépődíj nincs.

— De hátha azután még sem tetszik nekem? Viasszaveszed akkor?

— Azt már nem.

— Akkor hát... ki tudja, jól állna e... Mégis veszek valamit kézen; itt láttam egy igen jó mintát.

A segéd mosolyogva félrefordul s most a főnök maga sürgölődik a magas látogató körül, igazi anyagi türelemmel. Mindhiába. Egy félóra múlva megszólal öngyűlöletével:

— Jaj, de én föltartoztatlak, kedves sógor, — hanem azért ott ül nyugodtan még egy jó óráig. Végre döntött:

— Azt hiszem tetszeni fog a férjemnek is.

És kicsikarja mindenkítől azt a véleményt, hogy igenis ez a minta, de épen csak ez a minta okvetlenül tetszeni fog a férjemnek. Ezzel azonban nincs vége a nehézségnek. Hátra van még az ár.

— No nekem igazán valamivel olcsóbban adhatod. Tőlem csak nem fogadsz el többet az önköltségi árnál!

Világért sem akarja elhinni, hogy olcsón kapja a holmit.

— Meg aztán nézd, milyen ez a ruha. Ezt ugyanis csak „parti-árunak” adhatnád el. (Persze, mert mindent úgy összeforgatott válogatás közben, hogy az egész raktár gyomos kerthez hasonlít.) Végre kivágja az utolsó tromfot:

Féltékenykedő ellenzéki pártok.

— Kivel nem fogtak kezét? — A béketárgyalások. —

Távirati tudósítás.

Budapest, október 12.

A titokzatosság ellenére, melybe a béketárgyalások szerepvivői burkolóznak, annyi máris megállapítható, hogy az ellenzéki pártok bizonyos féltékenységgel kicérik egymás mozgulatait. Ehhez járulnak azok az elvi ellentétek, melyek az ellenzéki csoportok t a katonai kérdésekben s a választójog dolgában egymástól elválasztják s melyek előreláthatóan lehetlenné teszik, hogy közös megegyezési alapot kínálhassanak válaszul Berzeviczy kérdés-ködéssére.

Általában úgy fest a helyzet, hogy Justhkal szemben a Kossuth-párt, a pártonkivüli függetlenségek és Andrássy Gyulák külön közös megállapodásra igyekeznek jutni ezekben az alapvető kérdésekben s keresik a munkapárttal való megegyezés lehetőségét is. Erre vall az az értekezlet, melyet tegnap este Károlyi Mihály gróf lakásán tartottak s amelyen a házigárdán kívül Kossuth Ferenc, Apponyi Albert gróf és Polónyi Géza jelent meg. De ott volt a munkapárt részéről Tisza István gróf is. Meghívták a tanácskozássra Justh Gyulát is, aki azoaban — érthető okokból — nem jelent meg.

A Ház folyosóján ma sok szó esett erről az értekezletről. Justh Gyula tréfásan megkérdezte Polónyit:

— No mi ujság, mit határoztatok?

Polónyi erre ezt felelte:

— Barátom, sose voltam még ilyen értekezleten. A hat résztvevő közül négyen nem fogtak egymással kezét.

Ezen a megjegyzésen sokat nevettek és sokat találgatták, ki lehetett az a négy ur, aki nem kezelet egymással. A munkapárti folyosón azonban egészen másképp variálták a Polónyi mondását. Ott azt mondták:

— Az értekezleten hat ur közül négy nem adott kezét — egynek.

A tanácskozások különben ma is szakadatlanul tartottak. Kossuth Ferenc Andrássy Gyulával, Justh Gyula Polónyi Gézával és Holló Lajossal, Berzeviczy Albert Héderváry Károly

— Ha leengedsz még egy koronát, beajánlom hozzád néhány barátommet.

— Jaj az istenért, csak azt ne! Inkább két koronával adom olcsóbban! De egy föltétel alatt: hogy hozzád ne küldj vásárlókat!

X-né öngyűlöletével nem kivétel, hanem típus. Mert azért csak tovább adja barátainak, megfelelő ékesszólással, hogy hol és „milyen olcsón” vásárolta azt a „remek” ruhát. Meg egy kicsit bosszankodik magában emiatt, hogy a sógor olyan kurtán furesán bánt el vele. „Ah, ezek a férfiak mind oly utálatosak az üzletben.” A barátok pedig hűségesen utána indulnak. Az egyiknek holmi szövet kell, „csak egy kis maradék”, amiből aztán öt méter is lesz, a másiknak selyembluzhoz való minta. „Hiszen én olyan olcsón szerzi be”, hízlegnek a főnöknek; „no különben nem sürgős”. Másnap a hölgy a telefonnál s a minta után kérdezősködik. „Most sem? Akkor holnapra kérésem, de biztosan!” A legsürgősebbek azok, akik több mintát — megtekintésre — házhoz küldetnek, ahol persze ozsonna közben még szavazás alá kerül a dolog. Mivel emberi számítás szerint a szavazat nem lesz egyhangú, a mintákat megint visszaküldik, megköszönve a szives fáradságot. A furfangosabbak pl. egy belépőt néhány-azor fel is próbálnak, hogy színházban vagy estélyen kiléssék a hatást. Sajnos azonban, így sem nyeri meg tetszésünket, tehát visszaküldik. Ilyenek e „privát ismerősök”.

gróf miniszterelnökkel, később Károlyi Mihály gróffal és Kossuth Ferencsel beszélgetett hosszasan.

A tárgyalások érdemi része az ujabbi hírek szerint az lenne, hogy a véderéformát általánosságban való letárgyalása után visszaadnák a véderő-bizottságnak s a részletes tárgyalásra a költségvetés elintézése után kerülne a sor. Közben folytatnák az egyezkedést a részletek módosítása s az ellenzéki kívánságok honorálása iránt s az általános választói jog dolgában is megpróbálnának valami megegyezésre jutni.

Mialatt a folyosón a béketárgyalások szálaait gombolyították, az üléssteremben Lukács László pénzügyminiszter előterjesztette az 1912. évi költségvetést jó két óra beszéd kíséretében. Megjelentek az ülésen az összes miniszterek, köztük Héderváry Károly gróf miniszterelnök, akit a munkapárt a terembe lépésekor zajos tapsal köszöntött.

A pénzügyminiszter beszédében tisztán pénzügyi szempontokra szorított s kerülte a politikai alluziókat. Mindössze beszéde végén mondott annyit, hogy a felsorolt számadatok kommentár nélkül is bizonyítják, hogy a katonai költségek emelkedése nem járt olyan végzetes következményekkel, mint sokan hirdették. Röviden utalt még az erős hadsereg szükségére, amit az általános fegyverkezés, de különleges európai helyzetünk is ránk kényszerít.

Az expozét minden oldalról nagy érdeklődés kísérte, az ellenzék részéről is alig hangzott egy-egy közbevetett ellentmondás. A beszéd után a többség tüntetve ünnepelte a minisztert.

Az ellenzéki pártok nevében pedig Kossuth Ferenc, Holló Lajos és Rakovszky István rövid felszólalás alakjában kijelentették, hogy az ellenzék nem gördítene akadályokat a költségvetés gyors letárgyalása elé, ha a javaslat a pénzügyi bizottságtól nyomban viaszakerül a plénumba.

A pénzügyminiszter ezután a miniszteri szobában a Pénzügyintézetek Országos Egyesületének küldöttségét fogadta, melyet 60 ik születésnapja alkalmából Széll Kálmán vezetett eléje.

A folyosón megemlékeztek róla, hogy Lukács László a tizenkettedik expozéját terjesztette a Ház elé, s ez alatt az idő alatt majdnem megkésztéreződött az ország kiadásainak és bevételeinek összege.

SPORT.

— + Aradiak a szegedi löversenyen. A szegedi gazdasági egyesület e hó 15-én tartja meg egy-napos löverseny-mitingjét. A versenyekre több nevezés érkezett be s így előreláthatólag a futamok is népesek és érdekesek lesznek. Az aradi urlovasok és istállótulajdonosok közül Brunhuber László huszárhadnagy és Valerián Zsiga huszárfőhadnagy szerepelnek a nevezők között.

+ A Bácska-ATE. mérkőzés. Két év óta aradi csapat Délmagyarország bajnoka. A három év előtti szezonban a Bácska volt a bajnok, ugyanaz a Bácska, amely vasárnap fog az Aradi Torna-Egylet csapatával, ugyancsak a bajnoki címért mérkőzni. A bajnoki küzdelmek felét már lejátszották a különböző csapatok és a mai eredmény szerint a Bácskának van legtöbb kilátása, hogy a bajnokságot elnyerje. Azonban a Bácska nem játszott még aradi csapattal, pedig joggal következtethető, hogy a aradi csapatok fogják eldönteni az idei bajnokság soraát is.

Az 1912. évi költségvetés.

— 52.663 korona fölőleg. —

Távirati tudósítás.

Budapest, október 12.

Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház mai ülésén előterjesztette az 1912. évi állami költségvetést, mely 52 663 korona fölőleggel záródik. A rendkívüli kiadások, (melyeknek legnagyobb részét a katonai reform okozza), 86 millióval mulják fölül a rendkívüli bevételeket, de erre megvan a fedezet, mert a költségvetés ugyancsak 86 millióval emeli az államrendes bevételeit. A költségvetés főbb tételei a következők:

Rendes kiadás	1.580.378.496 K.
Rendes bevétel	1.667.091.211 „
Fölőleg	86.712.715 „
Rendkívüli kiadás	272.316.502 „
Rendkívüli bevétel	185.656.450 „
Hiány	86.660.052 „
Összes kiadás	1.852.694.998 „
Összes bevétel	1.852.747.661 „
Tiszta fölőleg	52.663 „

A tisztviselők különféle státuszainak fizetés-rendezésére négy millió, az állami tanítók lakásbérének javítására félmillió, a harmadik egyetemre két millió van fölvéve a költségvetésbe.

A kulturális kiadások között szerepel öt-száz új tanítói állás szervezése az állami népiskolákban; az állami óvónői állások számát 120-al, az állami polgári iskolai tanítók számát 80-al szaporítják. Ujpesten szabad egyetemi előadásokat rendeznek 100.000 korona költséggel. Az új nemzeti színház építésének első részleteként 600.000 korona szerepel a költségvetésben. Az egyházak segítésének összege 900.000 koronával emelkedik.

A közgazdaság terén egy millióval emelkednek az állattenyésztés fejlesztésére szánt kiadások: a gazdasági egyesületek és körök segítése 200.000 koronával növekedik. A felvidéki és székely akció költségei 600.000 koronával szaporodnak. A borértékesítésre 200.000 koronával többet szándékozik fordítani a kormány, ugyancsak kétszáz ezer koronát szánt a parcellázás támogatására is. A vízi beruházások költsége 2¹/₂ millióval emelkedik; ebből 1¹/₂ millió jut a Sajó hajózhatóvá tételére. A tengerészeti vállalatok segítésére két millióval többet fordít a kormány, a közutak költségei pedig másfél millióval szaporodnak. A földgáz kutatás költségei másfél millióval növekednek. Az államvasut beruházására 14. a posta beruházására 3¹/₂ millióval többet fordítanak a jövő évben, mint az idén.

A közigazgatás terén a megyei tisztviselőknek 805.000 koronával több jut a jövő évben, mint az idén. A városok segítsége egy millióval növekedik. A rendőrség létszámát 346 emberrel szaporítják és egyidejűleg csökkentik a határrendőrök számát. A budapesti rendőrség létszáma 153 emberrel szaporodik; Kispesten és Erzsébetfalván rendőrközpontynságot szerveznek, mert a budapesti rendőrség hatáskörét kiterjesztik Kispeszt, Szentlőrinc, Lótyai telep, Erzsébetfalva és Kossuthfalva területére.

A közjótékonyági és emberbaráti intézmények költségei 155.000 koronával, a munkás-jóléti intézmények kiadásai pedig 3 millió koronával növekednek.

A lánchíd átalakításának költségei 1.100.000; új szalagház építési költségei pedig 700.000 koronával növekednek.

Az összes hadügyi nettó-kiadások emelkedése az 1911. évi szükséglettel szemben 258.800 korona, természetesen csak a rendes adásokat véve számításba.

Az apró pénz is több lesz a jövő évben, mert egy és kétkoronás pénzt 20 millió koronára értékben vernek.

E rengeteg kiadások fedezetül az állami bevételeket is fokozza a kormány. Növekedik a dohányjödvek bevétele 20 millióval, a vasgyárak jövedelme 4 millióval, a posta bevétele 6 és fél millióval, az állami erdők bevétele 3 millióval és az államvasut bevétele 55 millióval. Az államvasut bevételeinek nagy emelkedését így okolja meg a költségvetés: „Az államvasutaknál kilátásba vétetett a helyi személy- és árudíjzabás tételeinek mérsékelt föl-emelése, mely díjfelemelésből mintegy buszonhárom millió korona többlet várható.” Ezt az emelést azzal indokolja meg a költségvetés, hogy az üzem megdrágult, a pénz vásárló ereje pedig csökkent.

A jövő évre új államkölcsönt nem tervez a kormány.

A költségvetés főösszegei.

A) Rendes kiadások.

Királyi udvartartás	11.300.000		
Kabinetiroda	191.650	+	2.013
Országgyűlés	4.372.868	+	177.835
Közös kiadások	101.563.468	+	4.258.800
Központi nyugdíjak	6.787	—	624
Nyugdíjak	34.016.280	+	2.010.208
Államadósságok	297.651.253	+	7.565.478
Az állam kezelésébe átvett vasutak garantált adósságai	24.332.555	—	3.423
Az egyes tárcákat terhelő kölcsönök	8.602.113	—	3.478
Vasuti garantált előlegek	5.377.436	+	2.390
Horvát-Szlavonország beligazgatása	28.000.000	+	1.250.000
Állami számvevőszék	420.558	—	453
Közigazgatási bíróság	800.802	+	11.864
Miniszterelnökség	1.806.810	+	5.166
A király személye körüli miniszterium	178.292	+	1.740
Horvát-Szlavon miniszterium	112.530	+	458
Belügyminiszterium	101.112.054	+	9.230.603
Pénzügyminiszterium	249.592.018	+	8.537.848
Kereskedelmi miniszterium	430.221.650	+	30.471.380
Földművelésügyi miniszterium	70.140.256	+	1.980.284
Közügyminiszterium	96.095.039	+	8.924.746
Igazságügy	53.361.425	+	1.577.206
Honvédelem	62.117.366	+	4.500.000
Összesen	1.580.378.496	+	80.460.541

B) Rendkívüli kiadások.

a) átmenetiek.

Közös kiadások	41.235.069	+	4.368.000
Nyugdíjak	417.999	—	2.025
Miniszterelnökség	1.056.400	+	100.000
A király személye körüli miniszterium	30.000	+	—
Belügyminiszterium	1.016.446	+	532.219
Pénzügyminiszterium	27.681.629	+	22.497.019
Kereskedelmi miniszterium	13.827.600	+	2.884.100
Földművelésügyi miniszterium	7.902.136	+	1.266.618
Kultuszminiszterium	6.747.112	+	3.196.679
Igazságügyminiszterium	1.434.850	+	535.435
Honvédelmi miniszterium	2.090.000	+	170.450
Közigazgatási bíróság	—	—	8.217
Összesen	103.439.441	+	35.540.178

b) Beruházások.

Állami számvevőszék	300.000		
Belügy	859.010	+	351.010
Pénzügy	18.839.914	+	8.356.221
Kereskedelemügy	115.549.300	+	55.454.900
Földművelésügy	12.481.290	+	4.066.903
Kultuszminiszterium	9.862.647	+	4.679.186
Igazságügy	3.481.000	+	1.097.684
Honvédelemügy	4.760.000	+	3.639.100
Beruházások az 1904: XIV. t. c. értelmében	2.744.400	—	47.595.724
Összesen	168.877.261	+	30.149.280

A) Rendes bevételek.

Országgyűlés	15.720		140
Nyugdíjak	360.000	+	30.000
Államadósságok	2.916.697	+	91.899
Az egyes tárcákat terhelő adósságok törlesztéséhez való hozzájárulás	201.466		
Belügy	19.651.404	+	2.087.184
Pénzügy	1.041.278.213	+	57.043.423
Kereskedelemügy	539.476.733	+	62.626.088
Földművelésügy	50.303.201	+	151.103
Vallás- és közoktatásügy	8.768.044	+	528.315
Igazságügy	3.415.499	+	569.955
Honvédelem	704.234	+	3.421
Összesen	1.667.091.211	+	123.131.272

B. Rendkívüli bevételek.

Közös bevételek	33.124.000	+	4.368.000
Nyugdíjak	34.000	—	2.025
Belügy	6.915	—	2.000
Pénzügy	22.393.176	+	20.237.785
Földművelésügy	3.439.800	+	133.310
Vallás- és közoktatásügy	746.000	+	637.000
Igazságügy	61.000	+	22.634
1904: XIV. t. c. alapján felvett kölcsönből beruházásokra	125.531.400	—	4.605.500
Összesen	185.656.450	+	23.019.254

Mérleg.

Rendes kiadások	1.580.378.496	+	80.460.541
Átmeneti kiadások	103.439.441	+	35.540.178
Beruházások	168.877.261	+	30.149.280
Összesen	1.852.694.998	+	146.149.999
Rendes bevételek	1.667.091.211	+	123.131.272
Rendkívüli bevételek	185.656.450	+	23.019.254
Összesen	1.852.747.661	+	146.150.532
Összes bevételek	1.852.747.661	+	146.150.532
Összes kiadások	1.852.694.998	+	146.149.999
Fölőleg	52.663	+	533

VÁROS ÉS MEGYE.

Arad az ipari munkásokért. Aradváros törvényhatósági bizottsága, a közegészségügyi bizottságban Keppich Jakab dr. előterjesztésére, a tanácsot, hogy tanulmányozza az ipari munkások kérdését és terjesszen a közgyűlés elé egy tervezetet, mely az építés lehetőségét mutassa meg. Holnap délelőtt tíz órakor tart ülést a tanulmányozására kiküldött bizottsága. Értesülésünk szerint Lócs Rezső gazdasági tanácsos, a drezdai egészségügyi kiállításon szerzett tapasztalatai alapján készített egy megoldási tervezetet, hogy a város alakítson egy házépítő szövetkezetet, melyben a törvényhatóság, mint a részjegyek nagyobb felének tulajdonosa foglal helyet, akár ingyentelek adományozás, vagy megszerzése révén váltará magához a részjegyeket. Kiszékölné állami segélyt és bevonná a gyári és nagyobb ipari vállalatokat is, továbbá azokat a munkásokat, akik házat akarnak építeni. A bizottság javaslatával valószínűleg még az októberi közgyűlés foglalkozik.

Tisza István gróf beszámolója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 12.

— A munkapárt határozatai. —

Tisza István gróf aradi beszámolójától még egy hét választ el, de a választópolgárság körében máris a legragyobb érdeklődéssel és várakozással tekintenek az országos jelentőségű esemény elé. Az aradi nemzeti munkapárt rendező bizottságát minden oldalról megostromolják a beszámolóra, az azt követő banketre jelentkezésekkel és az érdeklődés egyenesen olyan arányokat öltött, hogy külön intézkedéseket kellett tenni a választóközönség érdekeinek kielégítésére. Százával jelentkeztek máris Tisza aradi választói és általában pártkülönbség nélkül a választópolgárságtól, hogy meg akarnak jelenni az október 19-i beszámolón, amely az eddigi előkészületek után ítéltve szokatlanul nagyszámú lesz és impozánsan demonstrálja azt a ragaszkodást és tiszteletet, amelylyel Aradváros képviselőjét a választópolgárság körülveszi.

Az aradi munkapárt végrehajtó-bizottsága ma este a Fehér Kereszt szálló külön termében tartott ülésében, az általános érdeklődésre való tekintettel, hogy a választó polgárságot a beszámoló napjának eseményeiről előre tájékoztassa, összeállította az október 19-ikei programot.

Tisza István gróf, mint már több ízben megirtuk, október 19-én reggel érkezik meg Aradra a kíséretében levő országgyűlési képviselőkkel együtt. Tisza egyenes kívánságára hivatalos fogadtatás nem lesz a pályaudvaron, hanem a rendező-bizottság gondoskodik arról, hogy a beszámolóra érkező vendégeket megfelelően fogadják és elszállásolják. Tisza István gróf a pályaudvarról a Központi-szállóba hajt, ahol délelőtt 10 és 12 óra között fogadja a jelentkező küldöttségeket és magánosokat. A rendező bizottság gondoskodott arról, hogy ez a tisztelegés akadálytalanul és kellő rendben történjen. Éppen ezért hírlapok útján is megkérkőztek, akik Tisza István grófnál október 19-ikei tartózkodása alatt tisztelegni kívánnak, jelentsék ezt be Nesnera Aladárnál, az aradi munkapárt elnökénél október 18-án déli 12 óráig.

Délben a Központi-szálló éttermében egyszerű a la carte ebéden vesznek részt Tisza, az őt kísérő képviselők és a jelentkező aradiak.

Beszámolóját délután 3 órakor a nyári színházban tartja meg Aradváros képviselője. A beszámolóra falragaszok útján is meghívta Arad választópolgárságát pártkülönbség nélkül a rendező munkapárt. A beszámolóra rendkívül nagy számban történt jelentkezés már idáig is, úgy hogy megfelelő helyiségben feltétlenül több ezer aradi választópolgár jelenne meg a fontos és érdekes beszámolón. Aradon azonban az egyedüli alkalmas fedett helyiség a nyári színház, amelyben a közönség ezreit lehetetlen elhelyezni. A beszámoló rendezősége pedig kötelességének ismeri, hogy első sorban azoknak biztosítsa a beszámoló meghallgatását, akik arra hivatottak és akiket arra meg is hívtak: tehát Arad választópolgárainak pártkülönbség nélkül. Hogy elkerülhető legyen az a kellemetlenség, hogy a választópolgárságot nem tudják kellőleg elhelyezni a nyári színház eléggé szűk nézőterén, a munkapárt végrehajtó bizottsága ma esti ülésén elhatározta, hogy névre szóló belépőjegyeket bocsát Arad választópolgárságának rendelkezésére és pedig pártkülönbségre való tekintet nélkül. A névre szóló belépőjegyeket a választói névjegyzék alapján a Fehér Kereszt szállóban levő he-

lyiségben adja ki a rendező-bizottság hétfőtől, október 16-ikától kezdve. Hogy a jegyekkel visszaélés ne történhessen a beszámolónál a nyári színház bejáratánál ellenőriztetni a rendező-bizottság a választópolgárok azonosságát.

A beszámolóra, a rendes szokástól eltérőleg, nem lehet küldöttséggel meghívni a képviselőt, mert a beszámoló helye a város szélén van. Tisza István gróf tehát a rendezőséggel együtt megy a beszámolóra, ahol az elnöklő Kintzig János fogja fölkérni őt a beszámoló elmondására és ugyancsak az elnök köszöni meg a beszámolót. A beszámoló után banket lesz Tisza István gróf tiszteletére a Fehér Kereszt télikertjében.

A végrehajtó bizottság a felszaporodott teendőkre való tekintettel a minap megválasztott öt tagú rendező bizottságot tizenkét tagúra erősítette ki, úgy, hogy a beszámoló rendezésének nagy körültekintést igénylő feladatát a következő rendező-bizottság végzi: Adler Andor, Farszó Gyula, Figus Albert, Jók Béla, Krenner Zoltán dr., Oravetz Miklós, Párec Béla dr., Pálmai Lajos dr., Stauber József, Tolnai János dr., Vajda János és Varjassy Lajos dr.

Jelentettük, hogy Tisza István gróftól beszámolója alkalmából több munkapárti képviselő el fogja kísérni aradi útjára. A munkapárt tagjai közül Tisza István kíséretétől eddig a következők jelentkeztek: Almásy László, Beóthy László, Angyal József, Czuzy Pál, Darvay Fülöp, Lévy Lajos báró, Rebnik Gábor, Mártonffy Márton, Vojnich Sándor báró, Nemes Zsigmond, Paál Alfréd, Radvánszky Gyula báró, Jaross Vilmos, Niemesi Mihály, Filip János, Hajós Kálmán, Münnich Kálmán, Haydin Imre, Gerliczy Ferenc báró, Márkus László, Szabó János, Verner Gyula, Tagányi Sándor, Herceg Ferenc, Farkas Pál, Bogdán Zsivkó, Sztankovics Imre, Kammerer Ernő, Telerdi József, Visy László főispán, Hegedüs Kálmán, Háromy László, Wittmann János, Montbach Imre, Nagy Sándor, Szacellari György, Richter János, Maderassi-Beck Gyula báró, Janiga János, — Marx János az államvasutak elnökgazdája az Aradra ránduló képviselők számára külön kocsit csatoltat a vonathoz, amely déli 12 órakor érkezik meg Aradra.

Budapestről jelentik: A Justh-pártban ma hosszabb eszmecsere folytattak Tisza aradi beszámolójáról és elhatározták, hogy a szocialista párttal karöltve fel fogják használni Tisza aradi beszámolóját az általános választói jog melletti tüntetésre.

A banket rendező bizottság felkéri mindazokat, akik Tisza István gróf tiszteletére e hó 19-én este 7 órakor a „Fehér Kereszt” szálló télikertjében tartandó társasvacsorán részt óhajtanak venni, szíveskedjenek a részvételi jegyet legkésőbb e hó 18-ik napjának este 7 órájáig annál is inkább kiváltani, mivel a rendelkezésre álló helyek korlátozott száma okán, a később beérkező aláírások esetleg figyelembe vehetők nem lesznek. Egy teríték ára itallal 5 korona. Jelentkezések eszközölhetők Weisz Leó, ifj. Klein Mór, Keppich Zsigmond könyv- és papirkereskedésében és Reinhart Fülöp butorgyáros irodájában (Andrássy tér 17.) sz. kitett íveken.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetései osztály	— 151
Nyomda	— 151

A lakók védelme.

— A miniszter megsemmisítette az új lakbérszabályzatot. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 12.

Évek hosszú során át folytatott tárgyalások, kísérletezések és tanulmányozások után Aradváros törvényhatósága végre abba a helyzetbe került, hogy megvalósíthatja a lakbérleti szabályrendeletet. Arad jogászai, maga a jogászegylet is beható vitát folytatott különösen a szabályrendelet második szakasza felett, amely a lakók hátrányára a bérbeadó háztulajdonosnak azzal kedvezett, hogy bizonyos esetekben a lakót írásbeli szerződések megkötésére szorította volna. A jogügyi bizottságban, majd a város közgyűlésében Sugár Jenő dr. indítványára törölték ezt a második szakaszt és a közgyűlés azon a véleményen volt, hogy most már egy modern, liberális szelleműt adhatott szabályrendeletet a lakók kezébe, akiket a háziurak tulkapasai ellen mevéd.

Mandl Vilmos dr. felelősségével együtt a szabályrendelet felkerült a belügyminiszterhez. Mandl dr. ugyanis a felmondási idő miatt adott be felelősséget, mert az 1500 koronán aluli lakásoknál soknak találta a félévi felmondási terminust és tekintettel arra a sok tisztviselő áthelyezésére, amely Aradon gyakori lakásváltást tesz szükségessé, arra kérte a minisztert, hogy az említett lakáskategóriákra állapítsa meg a negyedévi felmondási határidőt.

A miniszter elutasította ugyan Mandl dr. felelősségét, de a szabályrendeletet sem hagyta jóvá, mert azt nem találja oly liberális szelleműnek, mint Budapest főváros idevágó szabályait, amelyek tulajdonképpen mintául szolgáltak az új szabályrendelet készítésénél. Az igazságügyminiszterrel együtt felülbírálta és ma érkezett leiratában arról értesíti a város közönségét, hogy olyan formában, ahogy a közgyűlés a lakbérszabályzatot megalkotta, jóváhagyhatónak nem találja és majdnem valamennyi szakaszát átdolgoztatja.

Öt elvi csoportban foglalható össze mind az az intézkedés, amelyet a miniszter azért akar a szabályrendeletbe fölvétni, hogy ez az államnak a céljait is szolgálja és egy országosan és egységesen megalkotandó lakbérrendezésnek a kereteit kitöltse, továbbá, hogy az átdolgozás után a budapesti mintát lehetőleg megközelítse.

A sokat vitatott második szakaszra tett megjegyzéseinek az a lényege, hogy a háziur részére korlátlanul óhajtsa biztosítani a felmondás jogát, míg a városi szabályrendelet azt mondja ki, hogy a házirend be nem tartása miatt a bérbeadó nem mondhat fel, illetve, hogy azt írásbeli szerződésben nem kötheti ki. Azt kívánja a miniszter továbbá, hogy a házmeester általánosságban hatalmaztassék fel a házbérek szedésére.

Aradváros törvényhatósága azándékosan mellőzte a heti és napibéres lakásokra vonatkozó intézkedéseket, mert nem akarta ezt a lakástípust Aradon meghonosítani. Tudta, hogy miért teszi. A miniszter nem tartja tiszteletben a városnak ezt a célját és utasítja a várost, hogy lehetőleg honosítsa meg a heti és napibéres lakásokat is, mert ő ezeket fontosnak tartja.

A lakókra mindenesetre hasznos az az intézkedés, amelylyel a miniszter a felmondási időt tágitja és kimondja, hogy nem az évnyegyed tizedik, hanem tizenegyedik napjának déli tizenkét órájával ér véget és ha ez a nap vasárnapra, vagy ünnepnapra esik, akkor a reá következő nap déli tizenkét órájáig van ideje a lakónak a felmondáshoz.

Egy kardinális tévedésre mutat rá a miniszternek az a megállapítása, hogy a város ismét a rendőrség hatáskörébe utal olyan kérdések megoldását, amelyek a törvény szerint a bíróság elé tartoznak. Nem ez az első eset, hogy Aradváros szabályrendeleteit a miatt semmisítették meg a kormányhatóságok, mert illetéktelenül juttatott beavatkozási jogot a rendőrségnek teljesen magánjogi ügyekben. Így a lakbérleti szabályrendeletben is kimondta, hogy ha a lakó a kiköltözést megtagadná, akkor a háziur rendőri segítséget vehet igénybe. A miniszter megállapítja, hogy a lakáskiűrités körüli eljárás nem rendőri, hanem bírói funkciót igényel és nem lehet a közigazgatási hatóság hatáskörébe utalni.

Igen lényeges és fontos a miniszternek az a kívánsága is, hogy Aradváros törvényhatósága a házmestereket ne tegye a lakók mindenható uraivá. A városi szabályrendelet ugyanis kimondja, hogy a házmester felmondhat és elfogadhatja a felmondást, ha erre őt a háztulajdonos felhatalmazza és ezt a bérlet tudomására adja. A miniszter ezt nem engedi meg, mert még a bérbeadó felhatalmazása alapján sincs joga a házmesternek a bérleti szerződés felmondására. Ezt az intézkedést csak a fővárosban lehet megindokolni, ahol óriási bérkaszárnyák vannak, azonban az aradi viszonyokat tartva szem előtt, nem tartja a miniszter megengedhetőnek, hogy a házmester bérletkötésnél, vagy a bérlet felmondásánál képviselhesse a háztulajdonost.

A tanács az így teljesen áldozandó szabályrendeletet ki fogja adni a jogügyi bizottságnak és ennek javaslata alapján terjeszti újból a közgyűlés elé.

Fogházbüntetés a csaló grófnak.

(Ítélet Wolf-Metternich gróf pörében.)

Távirati tudósítás.

Berlin, október 12.

A Wolf-Metternich per, mint Berlinből jelentik, ma végre befejezést nyert. A bíróság délben hirdette ki az ítéletet. A vádlott grófot több rendbeli csalás miatt kilenc hónapi fogházra ítélték, amiből hat hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett a bíróság.

A törvényszéki palota előtt óriási közönség várta az ítéletet, melyet általában meglepéssel fogadtak. A mai tárgyaláson a gróf kétségbeesett erővel küzdött elítélte ellen. A mai tárgyalás megmutatta, milyen tehetség veszett el a fiatal grófban, akinek védőbeszéde valósággal szónoki remek volt. Metternich kérte a bíróságot, vegye tekintetbe eddigi élettörténetét.

— Tizenkilenc éves koromban elküldtek Argentínába a szótá családom teljesen magamra hagyott. De azért soha semmiféle csalást el nem követtem, ha elvettem volna feleségül Landbergerné Wertheim Dollyt, akkor bizonyára az egész társadalom tárt karokkal fogadott volna, de mert színésznőt vettem el, aki Wertheim Dollyval össze sem hasonlítható, igaztalan vádak támasztanak ellenem. Kérem a bíróságot, vegye tekintetbe, mennyit szenvedtem. Tíz hónapig ültem egy cellában egyedül, azzal a tudattal, hogy semmi büntetendőt nem követtem el. Azt hiszem, ha igazságos bíráim vannak, akik egyuttal érző szívű emberek is, bizonyára fel fognak menteni.

Midőn az ítéletet kihirdették, ismét izgalmas jelenet játszódott le. A vádlott sértő szavakkal illette a bíróságot és az ügyészt. Csak nagy nehezen lehetett őt lecsillapítani.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor :

Péntek: Hölgyek öröme, bohózat. (C. bérlet.)

Szombat: Kis szökevény, operett. Új bemutattással. (A. bérlet.)

* A Hölgyek öröme harmadszor. Pénteken este játsza harmadszor a színház Hennequen és Michel pompás bohózatát, a Hölgyek öröme. Teli nézőtér nézte végig két este ezt a kitűnő darabot, amelynek minden jelenete végtelen szellemes és mulattató.

* A Kis szökevény reprize. A szombati repriz akár egy bemutatónak is beillik. A színház nagy előkészületeket tesz, hogy az elmúlt évek e nagy slágerét teljes szépségében felfrissítse. A Kis szökevény zenéje ma is nagy tetszésre fog találni, mert a szépségét megtartotta, a melódiát pedig ma sem felejtette el a zenekedvelő közönség. Az előadás érdekességét emelni fogja a kiállítás, amely méltó kerete lesz az operett cselekményének.

* A 13. száma jelent meg a Kultura című irodalmi, művészeti és kritikai kétheti folyóiratnak. De ez a szám is csak a kiadók szerencsés ötletét igazolja. Szemünk előtt látjuk egy minden ízében mintaszerű, modern, művészi lap hatalmas fejlődését, kibontakozását. Tisztító tüzként halad megkezdett pályáján és felveszi a körülötte termő virágokat. Ajánljuk ezt a tartalmilag nívós és technikailag páratlan folyóiratot. A 13. szám tartalma: Ámon Vilmos: Önmagunkról. Zemléni Árpád: A kó. Halmi B. dog: Nyugat felé. Gy. Kocsis László: Ami nekünk maradt. Kortsák Jenő: A kísértés. Reményi Andor: Hajdu Ének. Móricz Pál: Régi szüret. Hangay Sándor: Előszó a német verses könyvemhez. Betta: A nóta. Ifj. Remetey Dezső: Versek. Büky György: Béka-boszorkány. H. László Ary: Versek. Ámon Vilmos: Az idegasszony. Barna János: Gustavo A. Becquer költeményeiből. Bányai Károly: Gyermekkori bűnök. Falk Rikárd: A kulcs. Myga: Tavaszéji Hangulat. Ámon Vilmos: Lándori Vilmos. Megrendelhető Röttig Gusztáv és Fia kiadócégnél Sopronban, negyedévenként 5 korona.

* Gyenge pillanat. (Asta Nielsen új szerepe.) Az Uránia-színház igazgatóságának ismét sikerült megszereznie Urban Gád legújabb drámáját, melyben a fölülmulhatatlan Asta Nielsen játsza a főszerepet. Minden újabb Gád darab valóságos szenzációja a kinematografiának, melyeknek különös értéket kölcsönöz Asta Nielsen, aki ma a világ legünnepeltebb tragikája. A gyenge pillanat az a legújabb dráma, mely az Uránia-színház összes eddigi sikereit felül fogja mulni. A dráma tárgya enegrózó, mely a paroxianusig korbácsolja fel a néző idegeit. Az élet minden tragikus változata meg-rázó élethűségben tárul elénk, akárhányszor zokogva nézzük azt a kálváriát, melyen egy szerepcséltlen anya megy végig, akinek bűnben fogamzott a gyermeke és akit kiméletlen ostorcsapásokban részesít a sors. Minden egyes jelenet elementáris erővel kapja meg a rézöt és a dráma hatása még sokáig kísért: mindannyiunkat. A hatalmas színmű szövegét különben minden néző megkapja és már a tragikus életkép ismeretével nézi végig a csodás beállítású mozgófényképet. Az előadások már délután fél hat órakor kezdődnek. 175

* Elveszve a rengetegben. (Látványos dráma az Apollóban.) A kinematográfia az utóbbi időben nagyon is egyoldalulag vette igénybe a közönség érdeklődését. Az egymásután szünet nélkül felszított társadalmi drámák megszülték a reakciót, amit beláttak a filmgyárak is s épen ezért, amíg elkészül az az igazán nagykonceptiójú erkölcsrajt, amelyet az aradi Apolló színház előre lekötött magának, több látványos drámát hoz forgalomba. Minden olyan eszközt, amely növelheti a képek érdekességét és nívóját, felhasználta a látványos drámák elkészítésénél. Az „Elveszve a rengetegben” című drámában, amelyet az Apolló-színház műsorra tűzött, élő vadállatokat is felhajtottak. Csodásan merész vállalkozás volt a filmgyártói

ennek a drámának az elkészítése. De minden vakmerőséget megérdemelt a dráma gondolata, mely egészen eredeti s egyedül áll a kinematografiában. Megkapja a néző figyelmét a háborgó tenger. A csodás dráma pénteken kerül másodsor bemutatásra az Apollóban kitűnő új műsor keretében. 177

* A színházlátogató közönség figyelmébe. A „Fehér Kereszt” kávéházban fővárosi módra színház után Buffet-színházi vacsora. Naponta elsőrangú cigányzene.

Az urileány büne.

— Bukott nők menhelye Szabadkán. —

Távirati tudósítás.

Szabadka, október 12.

Nagy titkolozások között nyomoz a szabadkai rendőrség egy szülésznő bűnös üzelmeinek földelítésében. A nyomozást már három hónappal ezelőtt megindította a rendőrség, de akkor még semmi biztos alapot a szülésznő bűnösségére nézve megállapítani nem tudtak. Ekkor abbahagyták a nyomozást. Ma azonban oly adatok jutottak a rendőrség kezébe, amelyek következtében a szülésznő üzelmeiről teljesen lehuilott a lepel és a bűnös asszony le-tartóztatása már csak órák kérdése.

Özvegy Tumbász Mihályné a bűnös szülésznő neve.

Három hónappal ezelőtt tudomására jutott az egyik titkosrendőrnek, hogy a szülésznőnél járt egy szegedi urileány és egy férfi és arra kérték, hogy tüntesse el szerelmük gyümölcsét. A rendőrségi nyomozás ekkor nem ért el semmi eredményt. Bár a nyomozást beszüntették, az egyik titkosrendőr mégis állandóan figyelte a szülésznőt és most már oly adatoknak jutott a birtokába, amelyek alapján a szülésznő bünei teljesen tisztán állanak a rendőrség előtt.

Az urileány, aki három hónappal ezelőtt ott járt a szülésznőnél, H. Rózsi, Szegeden a Felhő-utcában lakik. Egy szegedi bankhivatalnokkal volt viszonya. Amikor a leány érezte, hogy a viszognak következménye lesz, elment Szabadkára és Tumbász Mihályné szülésznőnek megígérték, hogy ha a műtétet sikerül véghez vinni, hatvan koronát adnak neki. Az asszony nem mert vállalkozni erre, csakis azon feltétel alatt, ha orvosi segédlettel viheti ezt véghez.

Később mégis hajlott a leány kérésére. A hatvan koronából, amelyet a műtétért kapott, husz koronát a mosónőjének, Varga Antalné, született Orovecz Teréznek adott, mert az a magzatot elásta a kertjében.

Amikor a titkosrendőr ezeket megtudta, jelentette a dolgot a bűnügyi rendőrkapitánynak és folytatta tovább a nyomozást. Először is Orovecz Teréz lakására ment el. Az asszony hosszas vallatás után bevallotta, hogy a szülésznő igenis műtétet végzett a szegedi leányon, de hogy ki ez, azt nem tudja. Kiásta a titkosrendőr jelenlétében a fa tövéből a magzat hulláját, amely már teljesen oszlásnak indult.

A szülésznőt ma délelőtt vallatta a rendőrkapitány. Tumbászné eleinte tagadott mindent, de később beismerő vallomást tett. Megmondta a páciens nevét és lakását. Ezek alapján a rendőrség táviratban értesítette a szegedi rendőrséget délután a dologról, amely folytatja a nyomozást.

Tumbászné szomszédai azt vallották, hogy a szülésznő rendszeresen üzte bűnös mesterségét és többször is látták, hogy a lakásán he-tekig feküdtek idegen, nem szabadkai nők.

Tripolisz okkupációja.

— Olasz-török háború. —

(Saját tudósítónktól.)

Róma, október 12.

A harctérről jóformán semmi hír sem érkezik. Az olasz forrásból érkező táviratok arról a lelkes fogadtatásról számolnak be, amivel az olasz csapatok Tripoliszban a partraszálláskor találkoztak, különösen a bennszülött lakosság részéről. Török részről pedig arról számolnak be a legújabb hírek, hogy az ifjutörökök hareipárrtá alakultak, szervezik az olaszok elleni bojkottot és a harcra tüzelnek. Ez pedig arra engem következtetni, hogy Törökország beléleletében válságok lappanganak.

Ma a következő táviratok érkeztek:

Olasz hadtest Tripoliszban.

Róma, október 12. A Tripoliszba küldött csapatok partra szállítása tegnap délben kezdődött meg s alig néhány óra alatt be is fejeződött. A lakosság szimpátikusan üdvözölte a csapatokat. A még hátra lévő katonákat a legközelebbi órákban fogják partraszállítani.

Róma, október 12. A Tribuna jelenti Tripoliszból: A midőn az expedíciós csapatokat hozó gőzösek hadihajók kíséretében a kikötőbe érkeztek, a legénységet a matrózok és nagy embertömeg üdvözölte. A partraszállítás gyorsan és teljes rendben ment végbe. Amidőn az első katonák a szárazföldre léptek, a matrózok és az arab lakosság lelkesen köszöntötték őket.

Róma, október 12. Egy elfogott török őrmester a tripoliszi térparancsnoknak elárulta, hogy a volt török helyőrségnek egy része még uton van Gebel felé, másik része pedig kisebb csapatokra oszlott föl és nagy szükségét szenved kenyérben és vízben. A lovak és az öszvérek nyomoruságos állapotban vannak. A legnagyobb hadoszlop háromezeröttszáz emberrel és két jó üteggel rendelkezik, de ez a csapat sem tudna helytállani. Más csapatok még rosszabb helyzetben vannak és a legelső alkalommal kénytelenek volnának magukat megadni, mert az oázisok a rossz termés miatt még a bennszülötteket sem tudják eltartani. Kedden reggel az olasz előőrsöknek sok redif megadta magát és átadta fegyverét. Tegnap délután százötven török lovas adta meg magát.

Róma, október 12. Ma szálltak partra Tripolisznál az első rendes olasz csapatok. Eddig ugyanis a várost matrózcsapatok tartották megszállva. A csapatokat Syrakuzából és Nápolyból szállítják rajokban a tripoliszi partokra. Az első szállítmány tegnap hagyta el Nápoly kikötőjét s körülbelül 10 000 főnyi gyalogságból, néhány század lovasságból és tüzérségből áll. A szállítást, mely csak a jövő hét végén fog véget érni, minden nap folytatják.

Az ország belsejében a tulajdonképeni operációt aligha fogják a hó vége előtt megkezdni. Az olaszok nagy, szinte pedánsnak nevezhető óvatossága, épügy, mint az áthajózásnál és Tripolisz megszállásánál, úgy az ország belsejében végzendő operációknál időt kíván s így a teljes okkupáció csak lassan, lépésről lépésre haladhat előre. Ez annál valószínűbb, mert a tripoliszi erődítmény török csapatai a város elfoglalása után a kikötőtől délre fekvő Dsabel Gyurián nevű fensikra menekültek s ezen a védekezésre alkalmas ponton megerősítve magukat, minden előkészületet megtettek az olaszok fogadására. Különben az olasz jelentések szerint nem valószínű, hogy a törökök bárhol is nagyobb ellentállást fejthessenek ki, mert a csapatok igazán siralmas állapotban vannak. Habár ezek a jelentések kissé túlzottak is, annyi azonban tény, hogy a

török csapatok katonai értéke nem sokkal több a semminél. A tripoliszi csapatok sokkal silányabbak még, mint az európai török csapatok, amit megmagyaráz az is, hogy egyrészt nem európaiak képezték ki tisztjeiket, másrészt a tripoliszi garnizonba büntetésképp helyezték a rendszabályozásra szoruló tiszteket és legénységet. Maguk a törökök is jól tudták azt, hogy tripoliszi csapataik nem érnek semmit, de későn gondoltak erre. Két nappal ugyanis az olasz ultimátum átadása előtt, szóval nem abban az időben, midőn már nem volt kétséges, hogy Olaszország erőszakos eszközökhöz fog nyulni, két gőzöst szereltek fel, hogy azok több száz tisztet és altisztet szállítsanak Tripoliszba. A gőzösek el is indultak, a hadüzenet következtében azonban vissza kellett azokat rendelni. Egy újságírónak bevallotta Sefket pass, hogy minden lehetséges háborúra el voltak készülve. A hadügyminiszterium vasládáiba jól elzárva tartogatták azokat a mozgósítási terveket, melyek Bulgáriával, Görögországgal, Szerbiával, Montenegróval, sőt Perzsiával való esetleges háborúra szóltak, Tripoliszra azonban nem gondolt senki. Így Törökországnak már csak a „szent háború” esetleges sikerének reménye marad, melyet a moscheekben hirdetnek a papok.

Milánó, október 12. A Corriera della Scerában Barzini érdekes epizódot ír le Tripolisz török uralmának utolsó napjaiból. Amidőn az olasz-konzulok elhagyták a várost, hogy hajóra szálljanak. Lochow János volt német katonatiszt, aki Tripoliszban német politikaiágens volt, ezt kiáltotta az olasz konzul felé:

— Itt mennek a hősök, akik megfutmodnak!

Az olasz konzul erre a német konzulhoz fordult és Lochowra mutatva így szólt:

— Ez a honfitársas hitvány ember! Egy héten belül kidobatom őt Tripoliszról!

Nincs olasz pénz a háborúra?

Róma, október 12. Giolitti miniszterelnök tegnap hosszasan tanácskozott a hadügyminiszterrel, a külügyminiszterrel és a pénzügyminiszterrel arról, hogy az eddig fölmerült és ezután fölmerülő háborúköltséget hogyan fedezzék.

Csend a tengeren.

London, október 12. Port-Szaidból jelentik, hogy hétfőn éjjel Citera sziget közelében két olasz hadihajót láttak.

Róma, október 12. A Stefani-ügynökség jelenti Maszauából tegnapi kelettel: Djeddahból érkezett jelentések szerint a török kormány ebben a kikötőben két olasz hajót, maszauai kereskedők tulajdonát lefoglalta.

Milánó, október 12. A Corriera de la Sera konstantinápolyból azt a hírt kapta, hogy a török flotta ott befűtött kazánokkal, teljes gőz alatt indulásra készen áll. Egy páncélos hajó a Dardanellák felé eső boszporusi bejáratot őrzi. A flotta nagymennyiségű szenet és muniációt vett föl. A flotta elindulása minden percben várható. Stambulban veszélyes jellegű a forrongás.

A nagyhatalmak állásfoglalása.

Konstantinápoly, október 12. A nagyhatalmak tudatták a portával, hogy eszmeváltás folyik köztük avégből, hogy megtalálják az ellenségeskedés megszüntetésének bázisát. Mihelyt megállapodtak, határozatukat közölni fogják a portával.

Róma, október 12. A Corriere d'Italia jelenti: A bizonytalan diplomáciai helyzet nem változott meg, de egy dolog egészen kétségtelen, s ez az a hűség, amelylyel Ausztria és Magyarország és Németország ebben a rájuk

nézve bizonyára kellemetlen pillanatban Olaszország mellett állanak.

Konstantinápoly, október 12. Pallavicini örgróf osztrák és a magyar nagykövet tegnap meglátogatta a nagyvezírt, akinek kijelentette, hogy Ausztria és Magyarország mindent el fog követni, hogy bonyodalmat a Balkán-félszigeten megakadályozzon. A görög követ is meglátogatta a nagyvezírt és kijelentette, hogy Görögország szigorúan semleges fog maradni.

Páris, október 12. Egy berlini keletű Reuter-jelentés szerint a nagyhatalmak az olasz-török ellenségeskedés megszüntetésén fáradoznak és lehetőleg rövid időn belül fegyverszünetet eszközölnék ki, amely után kölcsönös koncessziókkal megkezdik a béketárgyalásokat. A hatalmak arra is lépéseket tettek Konstantinápolyban és Szófiában, hogy a kiélestedt török-bolgár feszültséget elsimítsák.

Szófia, október 12. Hír szerint a filippopoliszi és szlara zagorai hadosztályokat mozgósították azon esetre, ha Törökország Bulgária ellen hadimozdulatot tenne. Ferdinánd bolgár király szombaton hazaérkezik Bécsből, ahol Geschon miniszterelnök már referált neki.

Konstantinápoly, október 12. Az adriánopoliszi vilajetben 10 000 főnyi török sorkatonaságot szállítottak a bolgár határra, ezenkívül több redifszázaljet is mozgósítottak.

Törökország békét akar.

London, október 12. Mahmud Sefket basa török hadügyminiszter a Daily Mail tudósítójának ezt mondta:

— Tripoliszt lehetetlen volt megvédelmezni. Nincs flottánk. Esetleges koncessziók dolgában még nem döntöttünk. Törökország a békefeltételek dolgában nem akar Olaszországgal közvetlenül tárgyalni s erre legalkalmasabb volna a hatalmak közbelépése. Törökországnak békére van szüksége, hogy belső fejlődését folytathassa. Országunk a belső zavaroknak oly szomorú állapotában van, hogy végleges szövetséget egyetlen nagyhatalommal sem köthetünk. Törökország csak azt kívánja, hogy szabadságot engedjenek neki belső fejlődésére. Ebben az esztendőben ez a negyedik hadjáratunk, az első Jemenben, a második Asszirban, a harmadik a montenegrói határon volt és most Tripolisz miatt van háborunk.

Konstantinápoly, október 12. A tegnapi miniszteri tanács, amely éjfélig tartott, a szombaton megnyíló parlamenttel foglalkozott. Kücsük Szaid basa nagyvezír f. l fogja olvasni a trónbeszédet, amely kifogja fejezti a szultánnak a béke megkötésére irányuló óhaját. Konstantinápolyban ki fogják hirdetni az oszromállapotot. Más forrásból eredő hírek szerint a miniszteri tanács a középponti bizottság háborus izgatása által teremtett belső helyzettel foglalkozott. A kormány megállapította továbbá viselkedését a középponti bizottságnak az olaszok kiutasítására vonatkozó indítványával szemben. A kormány ehhez az indítványhoz valószínűleg hozzá fog járulni. A bizottság a kiutasítás elhalasztása esetében bizalmatlansági szavazatot fog indítványozni a kabinet ellen s ehhez az indítványhoz az ellenzék is hozzá fog járulni. A parlamentet szombaton délután harmadfél órakor nyitják meg. A szultán, akinek ezen a napon születésnapja lesz, nem lesz jelen a megnyitáson.

Konstantinápoly, október 12. Diplomáciai körökben ma is pesszimistikusan fogják fel a helyzetet. A békére való kilátás még mindig gyenge. A porta úgy látszik arra vár, hogy a hatalmak formulázzák meg azokat a feltételeket, amelyek alapján a béketárgyalásokat meg lehetne indítani.

Megtámadott olaszok.

Róma, október 12. A Stefani ügynökség jelenti Alexandriából tegnapi kelettel: Sola volt hodeidai olasz konzul, aki itt átutazóban van, közli, hogy értesülése szerint a hedzsaszi vasutépítésnél foglalkoztatott *husz olasz munkást a törökök lemészároltak.* A mészárlás Karakban történt. E hirt más oldalról is meg erősítik.

Róma, október 12. A Stefani ügynökség jelenti Alexandriából tegnapi kelettel: Az alexandriai olasz konzuli ágens ellenséges tüntetések, valamint éjszaka folyamán a konzuli épület ellen több ízben zúdított középorkövetkezésben kénytelen volt a várost elhagyni és Larmahába menekülni. A német követ nem részesíthette védelmében a konzult, mert a török hatóságok vonakodtak a védelem jogsultságát elismerni.

HIREK.**Lukács László hatvan éves.**

— Az ünnepeit pénzügyminiszter. —
(Saját tudósítónktól.)

Budapest, október 12.

Sok gratulációban van része most Lukács László miniszternek abból az alkalomból, hogy betöltötte életének hatvanadik esztendejét. A gratulálók közt van a *Pénzügyminiszter Országos Egyesülése* is, amely pompás plakettet verte a miniszter születésnapjára. Ezt a plakettet az egyesület nevében ma nyújtotta át a Házban egy küldöttség, amelynek Széll Kálmán elnök, Székely Ferenc udvari tanácsos és Hantos Elemér ügyvezető igazgató voltak a tagjai.

A küldöttek szónoka Széll Kálmán volt, aki kijelentette, hogy nem a pénzügyminiszterhez jönnek, hanem egyszerűen ahhoz a pénzügyi tekintélyhez és erőhöz, aki köztük és az országban hosszú évek során át foglalkozott az ország pénzügyi, hitel és gazdasági kérdéseivel. Lukács alakította meg az egyesületet, amelynek most szólt az elnöke, s amely az ország gazdasági és hitelérdekeinek, a maguk végoéljainak, igazságainak, a bennük kifejezésre jutó valóban országos érdekeknek szolgál. Az emlék megörökíti ezt a mai jelentős napot s emlékeztet a Lukács hosszú, becses működésére. Belsősséggel, barátsággal, szeretettel, tisztelettel adják át, mert benne azt az embert látják, aki azokat a közérdekeket, amiket szóló és megbízói is szolgálnak, bensőséggel és idealizmussal teszi magáévá.

Zugó éljenzés követte a beszédet. Lukács László köszönetet mondott a megemlékezésért, amelynek különös súlyt ad az a körülmény, hogy az egyesület érzelmeinek tolmácsolására Széll Kálmán vállalkozott, az a férfi, aki neki főnöke volt, akivel nehéz időkben együtt működve, a tisztelet és szeretet igen erős kapcsolatot kötött össze. Ha most a hatvanadik év fordulóján nem érez melankóliát, ez azért van, mert ha erről a pontról, hova pályáján eljutott, visszatekint a múltba, csak a nagy, erős és megfeszítő munkásságot látja, amelyet kifejtett a maga és az ország érdekében. Hogy sikert aratott-e, nem ő van hivatva megítélni, talán a későbbi generáció. Ő mindig lelkiismerettel iparkodott teljesíteni kötelességeit minden irányban. A mostani kitüntetés nem a maga érdemeinek tulajdonítja, hanem mint a munka iránt való elismerést, a munka emberei részéről.

A köszönet szavai után a miniszter még sokaig elbeszélgetett a küldöttség tagjaival.

— Tábornoki előléptetések. Bécsi tudósítónk jelenti: A novemberi előléptetések a tábornoki karban meglehetősen fognak kelteni. Négy tábornok és tizenhárom altábornagyi és huszonkét vezérőrnagyi állás vár betöltésre, míg végül harminc alezredes fog ezredessé előlépni. Tábornokká nevezi ki a király virtsologi Ruprecht Henrik magyar királyi honvéd főparancsnok-helyettest, Seefraaz Antal temesvári hadtestparancsnok, Georgi Frigyes osztrák honvédelmi minisztert, altábornagyokat. A következő vezérőrnagyságok lépnek elő altábornagyokká: Ziegler Emil lovag lovashadosztályparancsnok Pozsonyban, Scheuchenstuel Viktor, a 10. gyaloghadosztály parancsnoka Josefstadtban, Holzner Ferenc, a pólai hadikikötő parancsnokhelyettese, Sarkotics István, a 44. Landwehr gyaloghadosztály parancsnoka Innsbruckban, Zvitkovic Lázár, beosztva a prágai hadtestparancsnoksághoz, Sartori Jenő, a 14. tábori tüzérandár parancsnoka Linzben, Schneller Frigyes, beosztva a kassai 6. hadtestparancsnoksághoz, Liszt Emil, beosztva a lemergi 11. hadtestparancsnoksághoz, Schreyer Richárd, a 43. Landwehr gyaloghadosztály parancsnoka Lembergben, Fath Henrik, a 33. gyaloghadosztály parancsnoka Komáromban, Przyborski Artur, a hadsereg élelmezési főnöke, végül kunenfeldi Kuhn Ferenc báró, a 9. gyaloghadosztály parancsnoka Prágában.

— A Burg számadásai. Az udvartartás nagy szenzációjának vége. Pedig úgy indult, hogy folytatása lesz. Az az óriás meglepetés pattant ki, hogy a Burg háztartásában nagyarányú pénzposzékölések, visszaélések, sikkasztások történtek. Hogy számadások, könyvek megvizsgálása után visszamenőleg millióknak a hiányát konstataáltak. Hát ezt a szenzációt egészen lefújják most. Ma rövid, kis bécsi telegramot közöl a Távirati Iroda. Röviden ezt: „A Fremdenblatt írja: Beszerzett értesüléseink szerint az udvartartási kezelésben való visszaállapotokról szóló újabb hírek minden alap híján vannak.”

— Zsoké klubok háborúskodása. A Magyar Lovar-Egylethez közelálló forrásból a következőket jelenti fővárosi tudósítónk: A Planner-ügy kilépett abból a mederből, amelyben Baltazzi Arisztid egyszerűen megakart fojtani egy eddig kifogástalanul és tisztességesen működött trénert és ma már nyilvánvaló, hogy az egész odíozus eset szakításra fog vezetni a magyar és az osztrák Zsoké-klub között, esetleg mélyreható személyi változások okozója lehet. Baltazzi Arisztid sportkörökben jól ismert és éppen nem tiszteletreméltó okokból ragaszkodik a képzelt legtekervényesebb uton hozott határozatához, a magyar Zsoké-klub vezetői annál tiszteletreméltóbb okokból nem akarnak elejteni egy embert, aki eddigi munkájából rászolgált mindenki becsülésére, és a k. r. általában tudva van, hogy nemcsak nem csalt, de még csak nem is hazudott. Az igazság keresése közben ki fognak derülni mindazok a motívumok, amelyek a Planner sorsát ilyen keservesen összebogozták, ki fog derülni, mennyi ravaszsággal és mennyi perfidiával intézik Bécsben még a budapesti turf dolgát is és végre ki fog derülni, hogy energiával és csakisenergiával mégsem kormányozható egy olyan intézmény, amely a nagy közönséggel való szoros viszonyánál fogva semmi vonatkozásában sem zárkozhatik el a nyilvánosság elől.

— Halálozás. Keresztes Jenő közigazgatási tanfolyam hallgató 22 éves korában meghalt Csermón. Keresztes Lajos, Csermő község jegyzője a fiát gyászolja az elhunytban. Az elhunyt újut ma temették el nagy részvét mellett.

— Petrás Sári balesete. Budapestről jelentik: Petrás Sári, a Királyszínház primadonnáját, aki ma egy hete érkezett haza Berlinből, hogy a *Leányvásár* próbáin résztvegyen, kevéssel tíz óra után a Teréz-templom mellett könnyen végzetessé válható baleset érte. A művész a 221. számú kétfogatú Bristol hotelbeli lakásáról a Királyszínházba hajtott. A Király-utca és a Nagymező-utca kereszteződésénél egy társzekér nekiütődött a fiaker hátsó részének. Petrás Sári sértetlen maradt. A kocsi hátsó része teljesen levált, úgy, hogy nem is lehetett tovább. Egyéb baj nem történt.

— Házasság. Hary Ilonka és Mosonyi Károly október 15 én fél 12 órakor a battonyai római káth. templomban örök hűséget esküsznek.

— Megszökött a lovaglópénztáros. Szeptember harmadikán beállított Szikossy Aladár budapesti fuvaros nagyvállalkozóhoz egy jó megjelenésű fiatalember és pénztárosnak ajánkozott. Elsőrangú bizonyítványai voltak, az Osztrák-magyar banknál is volt alkalmazva. Sikossynak megtetszett a fiatalember, ép szükség volt pénztárosra, tehát alkalmazta. A jó megjelenésű fiatalember, Deutsch Sándor, leült a kasszához és hozzá kezdett, nem annyira dolgozni, mint inkább sikkasztani. Szeptember harmadikától, ma délig kerek összegben hét-ezer koronát zsebelt el. Deutsch igen eredeti ember. Ha inkasszálni küldték, felvett egy szarvasbőr lovaglónadrágot, hosszúságú sárga csizmát húzott, aztán elment valamelyik lovardába. Paripát bérelt és úgy lóháton, pirosfarkos inas kíséretében ment el a felekhez. Ugy mondogatta, hogy ő csak lóháton tud inkasszálni. Ma reggel Szikossy kijelentette, hogy a szokásos pénztárvizsgálatot ma délben fogja megtartani.

— Kérem alássan, csak tessék, — szölt a jó megjelenésű Deutsch, — de előbb megyek inkasszálni.

Felhuzta lovaglókostümjét, beszédet délig vagy ezer koronát, aztán rózsaszínű papíru levelet küldött Szikossynak egy bojjal. A levélben bucsút mondott gazdájának és megüzente neki, hogy ne keressék, ő a hétezer koronával ismeretlen helyre költözik. A rendőrség keresi a jó megjelenésű fiatalembert.

— A zsinagógából. A templomi előjáróság ezennel köztudomásra hozza, hogy a hó 13 án (pénteken) semini acereh ünnepe előestéjén az istentisztelet 5 és egynegyed órakor kezdődik. E hó 14-én pedig máskir úgy a reggeli 6 és fél órakor, valamint a 9 órakor kezdődő istentisztelet keretében lesz.

— A portugál forradalom. Bécsből jelentik: A bécsi portugál követség Lisszabonból a következő hivatalos értesítést kapta: A köztársaság kormánya megkérte Arriga elnököt, hogy hívja össze a parlamentet rendkívüli ülésre, amelyen követelik a szükséges intézkedések megtételét, hogy azokat a személyeket, akik a felkelésnek és a polgárháború szításának bűnében részesek, közvetlenül elítélhessék. A kamarákat ennek folytán a hónap 16 ára rendkívüli ülésre egybehívták. A monarchista restauráció balsikere teljes. Az izgató ügy-nökök és papok, akik az ország két északi provinciájában fölkelést akartak előidézni, le vannak tartóztatva. A Spanyolországból benyomuló rojalista csapatok miroknyi seregge olvadtak le, amely a határtól kilométernyi távolságba a hegyek közé menekült. A köztársasági csapatokat utasították, hogy erre a vidékre menjenek. A nyugalom az országban, ideértve a két északi provinciát is, zavartalan!

— A vidéki hírlapírás köréből. Debreceni Nagy Újság címen új politikai napilap indult meg Debrecenben, melynek első száma élénk, változatos tartalommal tegnap jelent meg. A lap felelős szerkesztője: Perczel Móricz, kiadótulajdonos pedig Letzter József. — Szabadkán *Reggeli Újság* címmel új napilap indult meg október 10-én. Az új lap első száma tetszetős és modern kiállításban, friss és eleven tartalommal jelent meg és kétségtelen, hogy a legújabb szabadkai újságot hamarosan a vidéki hírlapok jobbjai közé fogják számítani. A *Reggeli Újság*ot, amelynek nyolc oldalas száma 2 fillér, régi ismert szabadkai hírlapíró, Havas Emil dr. szerkeszti. — Miklós Gyula nyolc esztendő működés után megvált a Kaposváron megjelenő Somogyi Hírlap felelős szerkesztői állásából és a Nyiregyháza alapított Szabolcsvármegye című napilapnak lett a szerkesztője. Helyét a Somogyi Hírlapnál Pogány Béla foglalta el.

— Koszorúmegváltás. Idősebb Purgly János ravatalára szánt koszoru megváltása címén idősebb Vászárhelyi Lászlóné 20 koronát adományozott a polgári jótékony nőegyletnek, amelyet ezúton köszön meg özvegy Purgly Lajosné fővédőasszony.

— Borbélystrájk Szegeden. Olót, borbélyt letettek ma a szegedi borbélysegédok és strájkba léptek. Bőremelést és jobb munkarendet kérnek gazdáiktól, akik már egyezkednek velük.

— Az idei farsang tánc. A tánctanítók nemzetközi kongresszusa, amely a minap folyt a Párisban, megállapította azokat a törvényeket, amelyek az idén a báltermekben mértékadóak lesznek. Valamennyi exotikus táncot, az *apas táncok* különböző variánsait és mindazokat a táncokat, amelyek komplikált testmozdulatokkal vannak összekötve, az idén száműzik a bálerekből. A törekvés a táncformák egyszerűsítésére irányul és ebben a pontban találkozik a jobb izlésű társaság hajlamával, amely már a múlt évezredben is kiküszöbölni kezdte az excentrikus táncokat. A keringő és a bosszú mellett, amelyek az előző években uralkodtak, az idén az *argentínai tánc* fog elterjedni. A táncesterek azon a nézeten vannak, hogy a könnyed és egyszerű mozgásokat szebben és jobban hajtják végre a táncosok, mint a komplikált táncalakzatokat és azért az argentínai táncnak, amely egyszerű mozdulatokból van összetéve, nagy jövőt jósolnak.

— Megtagadott gyűjtési engedély. Az aradi orthodox autonómiai izraelita hitközség azzal a kérelemmel fordult a polgármesterhez, hogy adjon engedélyt könyöradományok gyűjtésére, mert a hitközség anyagi ereje nem engedi, hogy támogatására szoruló tagjait vagy az átutazó szegényeket saját alapjaiból segítse. Varjassy Lajos polgármester azt válaszolta, hogy nincs joga ilyen állandó jellegű engedély kiadására, kérjék azt a belügyminisztériumtól. A hitközségnek a miniszterhez beadott folyamodását azzal a véleménynyel terjesztte fel a polgármester, hogy a kérelmet utasítsa el, mert Arad polgársága tülön túl meg van terhelve társadalmi adókkal és könyöradomány gyűjtéssel.

— Két évi betegség után. Farkas Nyámonó ternovai lakos, ki már két éve ágyban fekvő beteg volt, ma délelőtt kendőjére felakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt. Tetének oka valószínűleg gyógyíthatatlan betegség.

— Gyilkos cigányok. Kocsuba biharmegyei községben tegnapelőtt két cigánykaraván összeveszett. A cigányok dorongokkal, kocsilöcsőkkel, bicskakkal támadtak egymásnak. A harcnak több sebesültje volt, azonban a cigányok a sérülteket, nehogy azok árulók lehessenek, magukkal cipelték. Így hozták Murtyán Dávidján súlyosan sérült 22 éves cigánylegényt is rokonai Somoskezsre, ahol tegnap seibe belehalt.

— Tűz egy ékszerüzletben. Kun József, Andrassy-téri ékszerészüzletének műhelyében, mely a Reinhart ház udvarára nyílik, reggel három órakor egyik hazatérő lakó szorongást hallott. Azonnal elküldöttek a Batthyányi-utcában lakó fizlettulajdonosért, aki a már megjelent tűzoltókkal együtt behatolt az égő műhelybe, ahol két munkaszta állott lángokban. A tüzet, mely valószínűleg a gáz által meggyújtott gumiüvegtől keletkezett, rövidesen eloltották. Drága szerszámok pusztultak el és így a kár több száz korona. Lapzártá után jelenti tudósítónk, hogy a tűzoltóság egyegyed négy órákor vonult el.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi orvosi hivatalban folyó hó 11-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Illés Imre assz. talosnak Ilona nevű leánya. Zsigmond Géza főkezőnek Irma nevű leánya. Dangelegi Lajos pincérnek Mária nevű leánya. Fekete Sándor irnoknak Mária nevű leánya. Veszeli József kőművesnek Vilma nevű leánya. Meghalt: Polanczyk László 3 éves fiú. — Házasság nem fordult elő.

— 80 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért (Vidékre 2 korona 40 fillérért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izsó kölcsönző-intézete helyben és vidékre is. 4871

— Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk *Novák Rudolf* fogműtermét Arad Tököly-tér 7. szám alatt, I. emelet.

— Könyvtárvétel folytán olcsóságok *Kerpelnél*. 4871

— Francia likőrök megbízhatóbb készítésére — házilag — a likőraroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 4510

TARKASÁGOK.

★

(A feledékeny inas.) Egy aradi cipész elküldötte az inasát adós hadnagyához a számlával. A fiú üres kézzel tért vissza.

Kérdi a mester:

— No mit mondott a hadnagy ur?

Mire az inas, — ki a hadnagytól egy koronát kapott, hogy a majsternek azt hadudja, hogy nem találta otthon, így felelt:

— Nem volt odabaza!

— No majd később megint elmegy hozzá.

— Hiába megyek, majster ur! Hiszen nincs a hadnagy urnak pénze.

— Honnan tudod?

— Megmutatta az erszényét, hogy a koronán kívül, amit nekem adott, nincs egy vasa sem...

(Ez is foglalkozás) A bíró vallatja a vádlottat: Mi a foglalkozása tulajdonképpen?

— Nagyobb mérvű verekedéseknél, lopásoknál, gyújtogatásoknál, rablásoknál — tanu vagyok...

(Ellenmondás.) A családapa így szól leányaihoz:

— Annyit mondok, leányok, nézzetek utána, hogy férjet kapjatok! — Fiaihoz pedig a következő kijelentést tette:

— Ti nektek meg kiosvatom a nyakatokat, ha megnősültök!

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Rágalmazási pür. *Ludrovai Tóth István*, Aradváros nyugalmazott mérnöke és Csongrádváros volt főbírója régi haragosa *Sóhlya Gyula* csongrádi főjegyzőnek. Haragjának egy ízben a községi képviselőtestületi ülésen adott kifejezést. *Sóhlya* bejelentette, hogy az egyik bankban igazgatósági állást vállalt, mire *Ludrovai Tóth* haragosan megjegyezte: Micsik vállal új hivatalát az olyan ember, aki a régi hivatalainak sem tud megfelelni. A főjegyző rágalmazás miatt tett főljelentést *Ludrovai Tóth* ellen, akit szerdán a szegedi törvényszék negyven korona pénzbüntetésre ítél.

§ Az ügyvédi kamarából. Az aradi ügyvédi kamara közölni teszi, hogy *Szathmáry Béla* dr. aradi ügyvédet, az ügyvédi gyakorlatról való önkéntes lemondás folytán, az ügyvédek lajstromából törölte. *Szathmáryt* tudvalevőleg rendőrbírónak nevezte ki a főispán.

§ A színész és a „tordai hasadék.” A Szabadkán megjelenő *Bácskai Hírlap* ban a múlt évi színészeiben egy színházi kritika nem valami díszíróval nyilatkozott *Tordai Etele* színész művészi képességéről. A *Bácskai Napló* ba e képességek védelmére írt cikket *Ráhorovszky János*, amire viszont a *Bácskai Hírlap* hasábjain Havas Emil dr. hírlapíró, most a szabadkai *Reggeli Újság* felelős szerkesztője olyan megjegyzést tett, hogy *Ráhorovszky* „beleesett a tordai hasadékba”. *Tordai Etele* emiatt sajtó útján elkövetett becsületesértés miatt jelentette fel Havas Emil drt. A beadott vádiratot azonban a vádtanács elutasította, mert szerinte a Havas által használt kifejezésnek nincs meggyalázó értelme.

§ Elítelt betörő. Ez év április havában *Czeisler Hermann* nagyhalmágyi kereskedő üzletébe betörték s onnan, a feljelentő állítása szerint, 8000 korona készpénzt s mintegy 500 korona értékű árut elraboltak. A csendőrók csakhamar kinyomozták a tetteseket *Illés Ferenc* és *Szendrei István* személyében, kiknél azonban az állítólag elrabolt pénzből semmit sem találtak, az árukból pedig mindössze 200 korona értékűt. A ma megtartott főtárgyaláson *Illés* azt mondotta, hogy az árutat tényleg *Czeisler* től lopta, betörést azonban nem követett el s készpénzt sem vitt el az üzletből. *Szendreire* rábizonyult, hogy éjjel behatolt *Czeisler* üzletébe s onnan árutat vitt el. A törvényszék *Illés Ferenc*at lopás büntetéséért 8 havi börtönrre, míg *Szendreit* betörés és lopásáért két évi fegyházra ítélte.

§ A szegedi közjegyző bünpüre. *Budapestről* jelentik: Néhány évvel ezelőtt országoszerű nagy feltűnést keltett *Kern Lajos* dr. szegedi közjegyző letartóztatása, akiről kiderült, hogy bizalmi állásával visszaélve, számos ügyfelét megkárosította. Mintegy kilencven károsult ember jelentkezett s a szegedi ügyészség tíz hónapig tartó vizsgálat után tizenkét rendbeli hivatali sikkasztás és egy rendbeli csalás büntetése miatt tett vádat *Kern Lajos* ellen. A szegedi törvényszék több mint két hétig tárgyalta ezt az ügyet és számos tanu kihallgatása után tizenegy rendbeli hivatali sikkasztás és egy rendbeli csalás vétségében büntőnek mondta ki *Kern Lajos* dr.-t, akit ezért a 92. szakasz alkalmazásával három évi fegyházra és 200 korona pénzbüntetésre ítél. A bíróság a vádlott büntetéséből hét és fél hónapot kitöltöttnek vett az elszenvedett vizsgálati fogsággal. A szegedi királyi tábla az enyhítő szakasz

Maidt és Schrod

Arad, Andrassy-tér 17.

(Reinhardt-ház)

Férfi kelengye óriási választékban.

Nagy raktár nyakkendő különlegességekben — Férfi felöltők, Raglanok és gummi kabatok 30 koronától. 2163

Intézeti fiú kelengyek és választékban.

Szabott árak! — Szolid kiszolgálás! Városi és megyei telefon 785

Megérkeztek az új Ujitott „ENYVESHÁT” fényképek gyönyörű kivitelben 10 drb 60 fillér

festőminták kölcsöndíj 10 napra csak 30, 40 és 50 fillér.

DÉCSI GÉZA papirkereskedésében Forray-utca.

nagyobb alkalmazásával a vádlott büntetését másfél évi börtönre szállította le. A Kuria III. büntető tanácsa Deák Péter bíró előadása alapján Vargha Ferenc koronaügyész helyettes főlészálása után ma a semmisségi panaszok elutasításával hozzájárult a szegedi tábla ítéletéhez.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Válság egy takarékpénztárnál. A Nagytapolcsányi Takarékpénztáregylet immobilizálta magát. Negyedmillió korona elfogadványhitelt nyújtott a Nagytapolcsányi szeszfinomító rt.-nak, amelynek kilencszázezer korona adósága van s a takaréknem tudja tőle visszavonni a hitelezett összeget. A betevők sűrűen jelentkeznek pénzeikért. Szanálási akció indult, amely valószínűleg sikerrel fog járni. A takarékpénztár igazgatósága mai gyűlésén is ez akció módozataival foglalkozott.

— A borok ára. Az aradhegyaljai szőlőkön már jórészt vége van a szüretnek és a vásárlás is élénken folyik. Apateleken például a parasztbor ára 40 korona, az uri boré pedig 42—44 korona.

— Közigazgatási szemle a Drágán vízműveknél. Miskolczy Ferenc Baranyamegye főispánja több főszolgabíró és más közigazgatási tisztviselők társaságában e hó 16-án szemleuton tekintette meg a Drágán patak vízműveinek építkezését. A főispánt az építető müncheni Woerner cég szakemberei kaulauolták a megye határán, Remecezen építendő turbina telep telkére, hol az alapozási munkák folynak, s onnan a Drágán és a Sebesel patakok összefolyását körülvevő völgyszűkülethez. A keskeny völgynyílást itt egy 60 méter magasságú és alól tíz méter szélességű völgyzáró gát fogja elrekeszteni. E gát mögött nyolc—tíz kilométernyi hosszú mesterséges tó fog képződni, melybe husz millió köbméter víz fog összegyűlni. A főispán aztán megtekintette a 7 kilométer kosszura tervezett alagut nyomjelzését, melyen a vizet a Jád-völgyig vezetik, hol 400 méter magasságú eséssel fogják rábocsátani a telep nagy turbináira. A főispán a nagyszabású terv minden részlete felől tüzetesen informáltatta magát. A közölt adatok szerint a telep 77.000 Volt feszültségű áramot fog előállítani, amely elégséges lesz az összes biharmegyei városok világítására és ezenkívül nagy ipari fejlődést biztosító sok ezer lóerőt is bocsát rendelkezésre. A roppant erejű áramot mindehhez lakatlan vidéken és hozzáférhetetlen elszigeteltséggel vezetik. A községek és városok határában hatalmas transzformátorok beiktatásával lefokozzák 80 Voltra, miáltal teljesen veszélytelenné válik. A főispán különösen arra helyezte a súlyt, hogy a vállalkozók az 1888-iki törvény alapján elrendelt közgazgatási bejárás alkalmával megállapított ama műszaki feltételeknek eleget tegyenek, amelyek az élet- és vagyonbiztonság megóvására szolgálnak.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

(Táv. jelentés)

Budapest, október 12

Készáru.

Amerika 1/2-el magasabb. Készlet, vételkudv gyenge, 20 ezer mm. 15 fillérrel magasabb. Az árak 50 kilónként számítva:

Határidő.

	Déli szárlat	2 órai szárlat
Buza 1911. októberre	2 14—12.15	12.09—12.10
Buza 1912. áprilisa	2 24—12.25	12.21—12.22
Rozs 1911. októberre	1 42—10.43	10.34—10.35
Rozs 1912. áprilisa	1 04—10.65	10.60—10.61
Tengeri 1912. május	7 8—8.74	8.70—8.71
1911. októberre	9 5—9.98	9.50—9.51
Zab 1912. áprilisa	9 76—9.77	9.70—9.71

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés)

— Október 12. —

Magyar aranyjárdék 4 1/2	110.75
Magyar koronajárdék 4 1/2	90.85
Magyar koronajárdék 3 1/2	79.00
Magy. földteherm. kötvény 4 1/2	90.60
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölesön	216.00
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölesön	156.00
Osztrák járadék papírban	91.40
Osztrák járadék ezüstbe	94.75
Osztrák járadék aranyban	114.75
Osztrák koronajárdék 4 1/2	91.50
1880. évi osztrák államsorsjegy	157.00
Osztrák-magyar bankrészvény	197.75
Magyar hitelbank-részvény	837.25
Osztrák hitelintézeti részvény	640.75
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	731.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.18
Német birodalmi márka	117.77 1/2
London vista	24.55
Páris vista	95.90
20 márkás arany	28.54

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. október 12.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	11.30—11.35
77	11.45—11.50
78	11.40—11.50
79	11.50—11.60

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	11.25—11.30
Rozs	9.45—9.50
Arpa	8.55—8.65
Zab	8.60—8.70
Tengeri	8.75—8.80

Kőbányai sertéspiac.

Okt. 12.

Október 11. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 157—158 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 163—165 fillér. Közép (páronként 240—280 klgr.) 170—174 fillérig.

Sertéslétszám: 1911. évi október hó 9. napján volt készlet 29.69 drb. — 1911. október hó 10-én felhajtott 105 drb. — 1911. október 10-én elszállított 180 drb. — 1911. okt. 11. napjára maradt készletben 29794 drb.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Pénteken, 1911. október hó 13-án

C) bérlet

C) bérlet.

Hölgyek öröme.

Bohózat 3 felvonásban. Írták: Hennequin és Mitchel. Fordította: Heltai Jenő.

SZERMÉLYEK:

B'aise	Delly Lajos	Planturel	Polgár S.
Pagevin	Várnai Jenő	Marie Ange	Harmath J.
Pacaudier	Vass Jenő	Nancy	Kaplnay J.

Kezdete este 1/8 órakor.

URANIA

szépségkép színház.

(Bérlet díjmentes. — A színház, Székesváros-ter mellett.)

Ma pénteken 1911. október 13.

1. Egy borzasztó éjszaka. Humoros. — 2. A borbély bosszúja. Humoros. — 3. A gyenge pillanat. Egy anya kálváriája. Irtá: Urban Gád. Főszereplő: Asta Nielsen.

Előadások d. n. fél 6 óratól kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

Utolsó előadás este 11 óráig.

A hölgyek kéretnek a neszótéren kalap nélkül megjelenni.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-terti új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma pénteken, 1911. október 13-án:

1. Franciaországi képek. Természetutáni felvétel. — 2. Nerwille. Szenzáció dráma — 3. Ninette kéréje. Nevetető. — 4. Egy izzó fogház. Hatásos dráma. — 5. Grandy haldoklik. Humoros. — 6. Elveszve a rengetegben. Szenzációs sláger kép. 500 méteres kép. — 7. Tontollni csapdában. Kacagató.

Előadások délután fél 6 óratól.

Helyárak: Pályoly ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-es hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (az új palota)

Igaz Sándor ékszer-, ezüstmű ARAD, Andrássy-ter és óraüzlete, (Minorita-palota.) 4311

Szelidan szabott árak!

Nagy választék brilliáns-, arany- és ezüstékszerekben.

Városi és megyei telefonsz. 321.

Figyelmes kiszolgálás!

Külön helyiségben I. rendű chinaezüst áruk.

Alapítva 1902. évben.

Uj üzlet!

György

Menyhért

és Társa

női felöltők áruháza

9751

Aradon, Andrássy-tér 8.

(Minorita-templom fő-
bejáratával szemben)

Szigoruan szabott árak!

Telefon 855. sz.

bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a tkvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1912. évi április hó 10 napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításakor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeiket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

4. Értesítettnek végül az érdekelt felek, hogy a jelen eljárás alkalmával a község beltelkei a közigazgatási áthelyezésnek megfelelően telekkönyvezettek. Felhivatnak mindazok, kik a beltelkeknek ily módon történt telekkönyvezése által nyilvánkönyvi jogaikat bármely arányban sértve vélik, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a tkvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1912. évi április hó 10-ig bezárólag annál bizonyosabban nyujtsák be, mert e meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után igényeiket jóhiszemű harmadik személyek ellenében nem érvényesíthetik és az említett telekkönyvezést csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat jóhiszeműleg szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogyha azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag nyujtanak be az eredetieket a tkvi hatóságnál átvehetik.

Máriaradna, 1911. szeptember 26.

Polgár Béla,
kir. jbró.

4944

Egy okos fej

elsajátítja azon vívmányokat, melyekkel a társaszerkémia a háziasszonyt megajándékozta.

Dr. Oetker sütopora á 12 f. élesztő pótlásául szolgál, mellyel kuglófokat, linzi és más egyéb tortákat, valamint mindennemű süteményeket és tésztákat lazabakká, nagyobbakká, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé tesz.
Dr. Oetker pudingpora á 12 f. tejjel főzve, gyermekeknek és felnőtteknek csontot képző, nagyszerű és olcsó utóeledelt nyujt.
Dr. Oetker vanillinczukra á 12 f. csokoládé, tea, puding, tej, mártás és eréme vanillizására szolgál és teljesen pótolja a drága vanillia-csövet. Egy csomag tartalma 2-3 jó vanillia-csőnek felel meg.

Kimerítő használati utasítás minden csomagon. Kapható minden élelmiszer üzletben, valamint drogériában. Vények ingyen.

Dr. OETKER, Baden-Wien.

455

5187—1911. október 13.

Hirdetmény.

Szabadhely község telek birtokszabályozás következtében és ezzel egyidejűleg szokra az ingatlanokra nézve, a melyre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és 1891. XVI. t.-cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. XXIX. tcz-ben szabályozott eljárás a tkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatott.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. Hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 17. § ai alapján, ideértve a §-oknak az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §-a pontaiiban foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §-ának b., pontja alapján eszközölt, vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlést kereseteiket hat hónap alatt, vagyis 1912. évi április hó 10 napjáig bezárólag a tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlést kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. Hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. 16. és 18. §-ai esetében, ideértve az utódainak 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit és a tényleges birtokos tulajdonjogának ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásaikat hat hónap alatt, vagyis 1912. évi április hó 10. napjáig bezárólag a tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbított záros határidő eltelte után ellentmondásaik többé nem fog figyelembe vétetni.

3. Hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által nem különböznek azok, akik az első és második pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t.-cz szerinti eljárás és az annak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat, akik a tulajdonjog arányában az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt

YOGHURT.

Dr. Floris Á. a kiváló fővárosi orvos és író a következőket írja „Miképen lehetünk hosszúéletűek” című művében.

A Yoghurt leghatalmasabb ellenfele a bél baktériumoknak, csökkenti, szabályozza egyszersmint a bélben való rothadást.

A vértestecskék jótékony munkáját fokozza, gyenge savi hatásánál fogva nagy segítségére van a gyomornak az emésztésben.

Ez az oka annak, hogy ez az étel legkönnyebben emészthető, mert a gyomorsavval egyesülve hatalmasan pusztítja a baktériumokat így a táplálék felszívódását is rohamosan elősegíti.

A vérben felszívódott és átalakult Yoghurt ezenkívül azt a legüdvösebb legerősebb és számukra lenhasznosabb munkáját is fejt ki, hogy a véredényekben lerakodott vékony mészréteget úgy a vastagabb mint a vékonyabb hajszáledényekben parányi szemcsékre oldja fel.

Az orvosi tudomány jelesei ajánlják mint egyetlen biztos szert, amely megóvja a szervezetet a korai megöregedéstől s amely meghosszabbítja az életet.

Ajánlják gyomor és bél rendetlenségeknél, elerőtlenedett, lesóványodott vérszegény betegeknek rosz emésztés és vérszegénység stb. ellen.

Egy üveg ára 20 fill. Naponta friss készítmény kapható

FÖLDES KELEMEN-NÉL A R A D.

Fajparadicsomot

legfinomabb

csemegeszőlőt

4751 ajánl

Hámory gazdaság

Arad, Deák Ferenc-u. 3.

Építetők figyelmébe!

Csobán Tivadar

építészeti irodája.

Arad, Deák Ferenc-utca 20a. sz.

Van szerencsém értesíteni az építetők közönséget, hogy az építészeti téren mindennemű munkálatokat, úgymint:

tervezéseket, új építkezést, régi épületek átalakítását

ugy helyben, mint vidéken a legjutányosabb árban készik.

Tisztelettel:

Csobán Tivadar,

2651

építész.

Háztartási és
pipere cikkek legolcsóbban

Vojtek és Weisz

drogueriájában
Aradon.

1467

Költözők figyelmébe!

Vilamos világítási berendezéseket

ceillárokkal

együtt kedvező árral feltöltök
= melletti szerez és szállít =

KOCH DÁNIEL

Élelmiszer- és telefonberendezési vállalkozó

Arad, Deák Ferenc-u. 42.

Eladó

20 darab berni és szimenthali jó husban levő gulyabeli

ÜSZŐ

tizenöt 2, öt 1 éves.

Sárik József

Szapáryliget, Aradm.

Permetezőjavítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummosóvok legolcsóbb gyári árakon. A szivattyu-hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlőmagvak, héjak és egyéb tisztáltságot azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik, és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

golyó szelepekkel. 1701

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás) hozzá való országos egységes csavarok

és a legjobb minőségű, belül gummirozott kenderesóvok a legolcsóbb árban.

Kutak

hozzávaló csővekkel a legolcsóbb gyári árakban.

HÖNIG OTTÓ

m. kir. szabadalmazott tüzi fecskendő- és szivattyukészítő.

Arad, Rákóczi-u. 27. sz.

Tyukszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagailin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt **70 fillér.**

Láb és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik ha az izzadó részeket „Peppel”-val ecseteljük. A

mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskának még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Legjobb fekete Hajfestő

festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára **2 korona.**

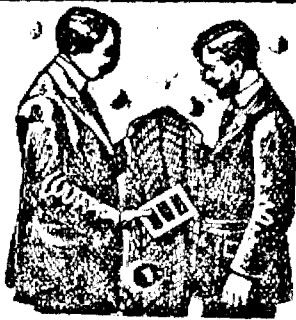
Kitűnő amerikai gummi

a „NITER” 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszerlárában ARAD, Andrássy-tér 22. sz. a szegyházzal szemben. —

Brünner szövetek

szűrt ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári árakon kaphatók.

ETZLER és DOSTAL cégnél BRÜNN 41.

A tanítói szövetség és az állami tisztviselők egyesületének szállítója. Ha árukat a gyárból veszi a fogyasztó ezen szükségletét, sok pénzt takarít meg. Mindig új, modern szövetek mindenféle áron. A legkisebb méretet is kérijük.

Dus minta választék megtekintésére bármikor káldotk. 22

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerárátára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

M. kir. államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1911. október hó 1-től.

Table with columns: Állomások, Szv. I-II, Gyv. I-II, Szv. I-III, Gyv. I-III, Tvas. I-II, Szv. I-III. Rows include Arad, Sotronya, Kürtös, Lőkősháza, Bánhidai majom, Országút, Kétegyháza, Ujkigyós, Békés-Csaba, Békés-Földvár, Mezőberény, Gyoma, Mezőtar, Pusztá-Pó, Pusztá-Tenyő, Szajol, Ujzánás, Tápiógyörgye, Tápiószéle, Nagykáta, Tápiószecső, Tápiószőlő-Tápiószap, Mende, Gyömrő, Maglód, Rákcs, Kőbánya fel. p. u., Budapest k. p. u.

Table with columns: Állomások, Szv. I-II, Gyv. I-II, Szv. I-III, Gyv. I-III, Tvas. I-II, Szv. I-III. Rows include Budapest k.p.u., Kőbánya felső p. u., Rákcs, Maglód, Gyömrő, Mende, Tápiószőlő-Tápiószap, Tápiószecső, Nagykáta, Tápiószéle, Tápiógyörgye, Ujzánás, Szekszárd, Szajol, Pusztá-Tenyő, Pusztá-Pó, Mezőtar, Gyoma, Mezőberény, Békés-Földvár, Békés-Csaba, Ujkigyós, Kétegyháza, Országút, Bánhidai majom, Lőkősháza, Kürtös, Sotronya, Arad.

Table with columns: Állomások, Gyv., Szv., Szv., Gyv., Szv., Tvas. Rows include Arad, Óthalom, Maroscsicsér, Gyurkó Mentes, Opálos megálló, Opálos, Budaörs, M.-Radna, Milova-Odv., Konop, Marosborsa, Soborsin, Zám, Marosillye, Déva, Piski, Szászváros, Opálos megálló, Alvincs, Gyurkó Mentes, Maroscsicsér, Óthalom, Arad.

Table with columns: Állomások, Szv., Gyv., Szv., Gyv., Szv., Vv. Rows include Tóvis, Gyurkó Mentes, Alvincs, Szászváros, Piski, Déva, Marosillye, Zám, Soborsin, Marosborsa, Konop, Milova-Odv., M.-Radna, Budaörs, Opálos megálló, Gyurkó Mentes, Maroscsicsér, Óthalom, Arad.

Table with columns: Állomások, Szv., Szv., Vv., Szv. Rows include Arad, Újarad, Németság, Vinga, Orczifalva, Merczifalva, Szentandrási, Temevár-Jv., Temevár-Jv.-Arad, Arad.

(Mennyiség nem ábrázolt.)

Ne mulassza el!

mielőtt óra- és ékszer-

szükségletét beszerezné
felekeresni vételkény-
:: szer nélkül ::

Vogel László

műlőrás és ékszerész üzletét.

Veszek zálogcédulát,
tört aranyat vagy más
tárgyakra becsorélem.

Arad, Weitzer János-u. 6.

Új leányiskola-épület.

858—1911. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a mradnai kir. járásbírósnak 1911. évi V. 384/1. számú végzése következtében Dr. Cioban Aurél ügyvéd által képviselt Lipovana Takarékpénztár javára 1856 korona 85 fillér s jár. erejéig 1911. évi augusztus hó 13-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1605 koronára becsült következő ingóságok, n. m.: szarvasmarhák, lovak, szekerek, tengeri nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a mradnai kir. járásbírósnak 1911. évi V. 384/5. sz. végzése folytán 1856 kor. 85 fillér tőkekövetelés, ennek 1910. évi szeptember hó 13. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 208. kor. 40 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig Marosborsán, a 185. számú házban leendő megartására 1911. évi október hó 16-ik napjának délelőtti 1/2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbetigérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Mradnán, 1911. évi október hó 4. napján.

Tichy Apád,
kir. bír. végrehajtó.

4963

Husserl Manó

Arad, Szt.-Pál-utca 11. sz.

Telefon 348. szám.

Csatornázás és vízvezeték szerelő bádogos. Készítmódern butor veret. Fém-csiszolás, galvanizálás. (Nikkelezés, vörös és sárga rezezés, horgonyozás, ónozás, aranyozás, ezüstözés.) 3341

Galvanoplasztikai munkák

Tűzifa!

Tűzifa!

Tűzifa!

Igen tömören ölelve, jutányos áron kapható

Körfűrészemelfűrészelve, 3 vágás, ölenként 2 K 40 f -re drágább

Dengl Lajos

fatelepen Kossuth-utca végén a régi temető előtt.

Telefon: 674.

13250—1911. szám.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy az 1911. évre elkészített III. oszt. ker. adóra vonatkozó általános jövedelmi pótdadó kivetési lajstrom f. évi okt. hó 13-tól a város adóügyi hivatalánál 8 napi közzemlére van kitéve.

Erről az adóköteleseket azzal értesítjük, hogy netáni felszólalásaikat és pedig:

a) azon adózók, kik az illető kivetési lajstromban tárgyalt adó-nemmel már a múlt évben voltak megróva, a lajstrom kitételének napját.

b) azon adózók, kik a kivetési lajstromban megállapított adóval a kivetés évében első ízben rovatnak meg, adótarozásukat az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi adóhivatalnál előterjeszhetik.

Arad, 1911. október hó 11-én.

A városi adóhivatal.

ALAPITTATOTT 1889.

Várhoz László

uri és női cipész Arad, Weitzer János-utca 3. sz. (Minorita-palota.)

Elvállalja minden e szakba vágó legujabb divatszertint

férfi-, női- és gyermek-cipők

készítését fájós lábakra is, pontos kivitelben jutányos árért. Készít továbbá bármely fegyvernemhez tartozó önkéntes urak részére előírt cipőket a legjobb minőségű bőrből. Ortopéd-cipők és vidéki megrendelések 24 óra alatt készülnek. A lugosi honvédezd tisztkarának szállítója. B. pártfogást kér 3951

VÁRHOL LÁSZLÓ.

769—1911 gsz.

Árlejtési hirdetmény

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1912 évben szükséges arvaházi lábbeli szállítás és javítás iránt folyó évi október hó 3-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár 1 pár új cipő 5 korona, talpalás párja 1 korona 34 fillér, fejelés párja 2 korona 28 fillér, új sarok 40 fillér, új kapu 40 fill. Bántépénzül leteendő 40 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bántépénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1911. évi október hó 9-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

ÉRTESETÉS!

Van szerencsénk értesíteni megboldogult Bolezni Antal igen tisztelt megrendelőit és vevőit, hogy Salacz-utca 2. sz. alatti cipész üzletét átvettük

s azt saját készítményű férfi-, női és gyermekcipőraktárral kibővítve, tovább vezetjük. Főtörökvisünk oda fog irányulni, hogy a n. é. vevőközönséget a mai kor igényeinek megfelelőleg teljesen kielégítsük.

Szíves pártfogást kérnek tisztelettel 3581

Bolezni Antal utódai.

Aradi Nyomda

Aradi Nyomda

Részvénytársaság

készít 100 darab

névjegyet

elefántcsontpapíron

:: nyomva ::

2 koronáért.

Vidékre 2 korona 40 f.

beküldése esetén bér-

:: mentve szállít. ::

Aradi Nyomda

22278—911.

Hirdetmény.

A magyar királyi Földművelésügyi Ministernek 97326—911. sz. a. kelt rendelete alapján az 1909. 47. t. cz. következő rendelkezéseire hívjuk fel a közönség figyelmét.

1. A mustot, vagy bort cukrozni tilos, erre ugyan kivételesen engedélyt adhat az illető ker. m. kir. szőlészeti és borászati felügyelő, vagy m. kir. vinczellér iskolai igazgató, de csak olyan esetekben, amikor a must természetes cukortartalom s kedvezőtlen időjárás, vagy elemi csapás következtében annyira csekély, hogy a mustnak tényleg szüksége van a cukrozásra.

2. Edes bor készítése céljából a mustba vagy borba cukrot tenni feltétlenül tilos, erre tehát egyáltalában nem kaphat senki engedélyt.

3. Törkölybort, csigert, lőréti csakis azoknak a kisebb szőlőbirtokoknak szabad készíteni, akiknek 4 kataszteri holdnál nagyobb szőlőjük nincs és a kik bor, must, borkészítésre szánt szőlő, vagy borseprő adásvételével vagy borméréssel, illetve kis mértékben való elárúrással nem foglalkoznak. Azonban ezek is csak a saját termésű szőlőjük törkölyéből és csak a saját házi szükségletük fedezésére készíthetnek törkölybort, még pedig a következő korlátozással:

a) Törkölykészítésre három naponál régebbi szőlőtörkölyt használni tilos.

b) Ugyanezt a törkölyt csak egyszer szabad törkölyborkészítésre használni

c) Törkölybor készítése céljából csak annyi vizet szabad felönteni a törkölyre, a mennyi legfeljebb egy negyedrésze annak a szinmustnak, amely ugyan arról a törkölyről szüretett, vagyis egy hektoliter must törkölyéből legfeljebb 25 liter törkölybor készíthető. De egy szőlőbirtokos még így is csak annyi törkölybort készíthet, a mennyi az ő egy évi házi fogyasztására szükséges és az semmi esetre sem lehet több egy évben 20 az az Husz hektoliternél.

d) Cukrot a törkölybor készítéséhez használni tilos.

e) Pálinka (konyák) főzés céljaira nem szabad törkölybort készíteni.

f) Törkölybort forgalomba hozni tilos.

g) A ki törkölybort akar készíteni, tartozik ezen szándékát legalább 48 órával előbb a községi elöljáróságnak írásban, vagy szóval bejelenteni s ugyanakkor azt is közölni, hogy mennyi törkölybort akar készíteni s mikor és hol fogja azt készíteni.

h) A törkölybort tartalmazó hordókat vagy egyéb tartályokat törkölybor felgyűréssel kell ellátni és a többi hordótól elkülönítve kell tartani.

4. A bort vagy a törkölybort szeszezni, vagyis a szesz tartalom emelése végett abba szeszt önteni tilos.

5. A borseprőből, vízzel borhozítalt készíteni tilos.

6. Az összevásárolt borseprőből való borseprőzést üzletszerűleg folytatni s az összevásárolt seprőből kiperéselt bort forgalomba hozni tilos.

7. A bortörvénybe ütköző kihágások szigorúan büntetendők.

A büntetés 3 hónapi elzárásig és 1000 korona pénzbüntetésig terjedhet.

Arad, 1911. évi szeptember hó 28.

A városi tanács.

Ezen rovatban minden nap egy-egy botkötésnek ára 4 fillér, vasnapi botkötésnek 5 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tér 22. szám.
Kiadóhivatali telefon: 181. szám.
Munkaadó: 257. szám.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján vagy levélbélyegben. Felvételi díj a hirdetés száma mindenkor kétféle. Szóbeli megbeszélésnél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításul megítél a kiadóhivatal, az esetben, választóhelyre kerülendő. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér, vasnapi botkötésnek 5 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vasnapi botkötés kiváltóan a hirdetésben előírtak szerint jelennek meg. Az apró hirdetések 4 óráig tartanak. A hirdetés a kiadóhivatal kiválasztása díjainak megfizetésével. HIRDETÉSEK ESTE PÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

LEVELEZÉS.

Lillom!

Sajnos nem kaptam más jegyet, nem nézhettem eleget. Ezen találkozás erős lelki küzdelmet váltott ki bennem. Láttam és éreztem, hogy szeret és nem találunk alkalmat, hogy egymással bővebben beszélhessünk, sőt még nézsem is csak titokban szabad. A megoldást én megtaláltam, adjon alkalmat, hogy megbeszélhessük. A kérdéses ügyben, ami tőlem telik megteszek, az illetőket magához utasítom. Ma elutazom, hétfőn jövök haza. Gondolkozom az elmúlt szép napokon s elfog a kétségbeesés, hogy visszaidézni nem lehet. Ijjon minél többet, bőven mindenről, hiszen tudja hogy ez megnyugtató. Kezeit csókolja. 4973

Egy kísérlet

legendő hozzá, hogy a „Mimosa“-tej-crém csodás arcfinomító hatásáról meggyőződjön. Egy tégely ára 1 korona. Egy drb. szappan 70 fillér. Hanzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

Szép,

fiatal, tisztamultú kis leány állandó barátja lenne gavallér diszkrét fiatal uriember. Ajánlatokat „Magbecsülni“ címen a kiadóhivatal továbbítja. 4952

Ha nem tud aludni

ne Bromot, de Vojtek és Weisz hírneves rovarporát vegye. II-3326

„Tartó 52“

levél ment. 4972

Enyhe, jó illatu,

ingmentes mosdó szappan a Földes-féle Margit szappan 70 fillér. III-4331

Intelligens

csinos, 24 éves fiatal ember keresi fiatal özvegy, vagy elvált asszony ismeretségi. Levelek „Édes álom“ jellege alatt a kiadóhivatalba címzendők. 5182

Angol és francia

illatszerek, pouderek, szappanok, fésűk, hajtűk és hajkefék dus választékban. Hanzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

OKTATÁS.

F. hó 15-én

gépirási, gyorsírási és könyvviteli tanfolyam veszi kezdetét. Mersékelt tandíjak. Növendékek csak korlátozott számban vétetnek föl. Díjtalan, biztos állásközvetítés. Jelentkezni lehet Ziffer Sándornál Arad, Forray-u. gr. Hunyadi palota. 4904

Hajhullást

rögtön szüntet a Petrosafrol 1 koronára Földes Kelemennél. III-4331

ALKALMAZÁST KERES.

Nős egyén

gazdatiszti állást keres, 14 évi praksissal, igényem szerény, levél kéréstik „Okleveles“ jellegre a kiadóba, melynek vétele után bemutatkozom. 4929

Egy megbízható, józan életű fiatalember keres óvadékkal, irodaszolgái, vagy pénzeszedői állást. Cím a kiadóban. 4965

ALKALMAZÁST NYER.

Egy ötven év körüli

izraelita vallású házvezetőnő egy magányos, idősebb uriemberhez folyó év november 1-ére való belépéssel kerestetik. Cím: Birány Dávid Arad, Sárossy-utca. 5. Személyes jelentkezők d. e. 9-10-ig d. u. 1/3-1/4-ig értekezhetnek. 4945

Kocsis

kerestetik. Jelentkezők jöjjenek Szabadság-tér 16. alatti házmesteremhez. 4968

LAKÁST KERESNEK.

Gargen lakás

1 szobás, fürdőszobával nov. 1-re kerestetik. — Leveleket Opin, Edelpacher-utca 6. kérjének. 4962

KIADÓ LAKÁS.

4 szoba,

elő- és fürdőszobával és minden hozzátartozóval álló lakás Batthyány-utca 33/a. szám alatt november 1-től kiadó. Bővebbet a házmesternél. 4365

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-viasz használatával. II-3326

INGATLAN.

Varjassy József-u.

32. számú ház, az új ásártér közelében, eladó. 4916

Magyar-utca 7/b. számú ház befelé nagy telekkel s 3 holdas szőlő Gyórokban, pár percrenyire a motorállomástól, eladó 4954

Athelyezés miatt

Alsó Marospart-sor 6. sz. ház, 6 szoba, mellékhelyiségekkel, eladó. 4971

10%-ot jövedelmező

kisebb sarok bérház Szabadság-térhez közel, eladó. Ügynökök kizárva. Cím a kiadóban. 4964

VÉTEL ÉS ELADÁS.

HA venni, vagy eladni akar, a legcélszerűbb, ha az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek „Vétel és eladás“ rovatát használja

Aradi Cipészek

Termelő Szövetkezete fióközlete: Csermön, Weinberger Menyhért. 3451

6 darab pompás illatu

nagyszerűen habzó lugmentes mosdó szappan 1 korona Földes Kelemennél. II-4731

Uj női kalap divatterem.

Uri hölgyközönség szíves figyelmét felhívom Arad, Forray utca gr. Hunyady-palotában megnyitott és modernül berendezett női kalap divattermemre, ahol legelegánsabb őszi és téli bécsi és párizsi modell kalapok dus választékban legolcsóbb árakban kaphatók. Kitűnő tisztelettel Havas Gizella 4931

Likőr aromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likőrök előállítására Vojtek és Weisznál. II-3529

Legfinomabb csemege szőlőt

(chasselas, passatutti muskotály) ajánl: Hámory gazdaság, Arad, Deák Ferenc-utca 3. sz. 4577

Képheretéseket

míg a készlet tart, rendkívül olcsó árban váltalunk. József főherceg-ut 10., Rauch és Szathmáry-féle üzletben. 4853

Tolnai Világlapja,

Képes Hét, Uj Idők valamint összes bel- és külföldi folyóiratok és divatlapok számonként és bérletben házhoz szállítatnak. Krausz Paulin könyvkereskedése által. Telefon 511. szám. 4481

Vadgesztenyét

és makkot wagononként veszek. Grosz Jenő Arad, Hunyadi utca 1 szám. 4960

30-40 métermássa

makulatura olcsón eladó, Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében, Andrassy-tér 16. 555

Szagos lesz az utca

amerre jár, ha mosdó szappanját Vojtek és Weisznál vásárolja; 6 darab 1 korona. II-3320

A világhírű amerikai

„Vera“ cipők Aradon egyedül Buchsbaum és Társa cégnél szerkezhető be, kinek sikerült az egyedárusítást urak, hölgyek és gyermekek részére megszerezni. 1921

Női és leányka felöltők versenyen kívüli árakban kaphatók Hoffmann Sándornál színházépület, Arad. — Fiatal segédek felvételtnek. 1941

Poloskák

és azok petéinek biztos kiirtására Radical poloskairtó folyadékot használjon. Egy üveg 60 fill. Hanzu Nestor Vöröskereszt Drogeria. 3621

ÜZLETEK.

Fűszer- és terményüzlet,

mely 12 éve fennáll, szép berendezéssel állásnyerés folytán átadó. Cím a kiadóhivatalban.

Szatócás üzlet

jómeneteli italmérés, trafik stb. más vállalat miatt eladó. Bővebbet Deák F. 22. 4828

Üzlethelyiség

esetleg lakással, kiadó. Boros Benitér 6. a. 4863

KÜLÖNFÉLE.

Női fésűk,

hajtűk, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-3329

Elegáns

bérrautók

turára, napra, órára Deák Ferenc-utca 8. sz. Telefon 816. 2723

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porától. II-3506

Ügyes kárpitos

ajánlkozik a szakmába bármily kárpitos munkák pontos és kitűnő elvégzésére, úgy saját műhelyben, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemlés nélkül. Stahl M., Csernovits Péter-utca 8. sz. 2237

Épület és díszműbádogos

munkákat legjutányosabban készíti úgy helyben, mint vidéken Diamant Jenő Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben.) 3631

Férges baromfi ólak

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi-féregpusztító szerétől. Siker garantírozva. II-4330

Kerékpáros

Gyorsfutár

Vállalat ::

Telefon 348.

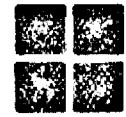
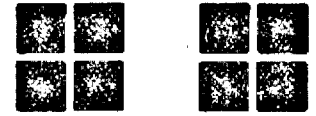
Iroda: Atzél Péter-utca 1. szám. (Zrínyi-utcal oldalon.) 3412

Uj üzlet!

Uj üzlet

Női kalap-bazár

Arad, Deák Ferenc-u 8.

Legdivatosabb női kalapformák és diszek.
Bélelésért és diszítésért 50 fill. számíttatik.
Bámulatos olcsó szabott áruk.

Megnyilt október hó 11-én.

Uj üzlet!

4929

Uj üzlet!

Női felöltők

Óriási választék legújabb őszi és téli újdonságokban.

Legújabb angol felöltők,
divatkabátok,
plüsch kabátok,
női bundák,
costümök,
leány- és gyermek felöltők,

gyermek ruhák,
kész aljak,
juponok,
divat bluzok,
gyászruhák, gyászbluzok,
Jutányos szabott áruk.

4147

Radó Gyula

uj divatáruháza Arad, Andrassy-tér. (Weitzer-u. sarok.) Telefon 238.